

Upproren i Arabvärlden

En studie i kommunikationskanalernas roll i kollektiv handling

C-uppsats i Management
Vårterminen 2011
Företagsekonomiska institutionen
Handelshögskolan vid Göteborgs universitet

Rezhen Karim

Handledare: Torbjörn Stjernberg

Förord

Kandidatuppsatsen genomfördes under vårterminen 2011 och motsvarar 15 högskolepoäng. Jag vill tacka min handledare Torbjörn Stjernberg för engagerad och kompetent handledning, vilken har varit ett väldigt viktigt element i arbetsprocessen. Jag vill även tacka respondenterna som har gått med att delta i intervjuerna, speciellt Dr. Haval Abubakir för hans hängivenhet.

Göteborg 2011-06-07

Rezhen Karim

Abstract

The purpose of this study was to examine how modern information and communication technology influence collective action within the framework of social movements. By studying the protests in the Arab World 2011, and focusing on the social movements in Suleimanya in northern Iraq, by observation taken on place, the essay discusses that collective action is closely related to the use of technology, for example cell phones and Internet.

Result shows that modern communication technology has enabled immeasurable access and connection between individuals throughout the world, which seems to be different from previous collective action. The new communication channels in the form of social media, has been used for the dissemination of information and news, documentation, organization and membership recruitment in the social movements in the Arab World and Suleimanya. The new social movements have the tendency to be decentralized and flattened organized, they are now self-organizing and that they only do a whole as global patterns, as evidenced by the social movements in the Arab World and Suleimanya.

Förord.....	2
Abstract.....	3
1.Introduktion.....	6
1.1 Inledning och bakgrund.....	6
1.2 Syfte.....	7
1.3 Frågeställningar	8
2. Metod och material.....	9
2.1 Metod.....	9
2.2 Datainsamling.....	9
2.2.1 Intervjuer.....	9
2.2.2 Observation.....	10
2.2.3 Tv-kanaler.....	11
2.2.4 Bearbetning av data.....	11
3. Teoretisk referensram.....	13
3.1 Sociala rörelser.....	13
3.1.1 Kollektiv behaviorism.....	14
3.1.2 Resursmobiliseringsteorin.....	15
3.1.3 Politisk processperspektivet.....	17
3.1.4 Identitetsparadigmet/ Ny social rörelse.....	19
3.2 Kommunikationskanaler.....	20
3.2.1 Traditionella Medier.....	20
3.2.2 Sociala medier.....	22
3.3 Globalisering.....	23
4. Fallstudie: Upproren i Arabvärlden.....	24
4.1 Irakresan, mitt i folkupproren i Arabvärlden och med norra Irak i spetsen.....	24
4.1.1 Bakgrund norra Irak.....	24
4.1.2 Demonstrationsvägen 2011.....	25
4.1.3 Irak resan.....	26
4.1.4 Nowroz- det kurdiska nyåret.....	28
4.2 Redovisning av datainsamlingen.....	29
4.2.1 Vad pågår på gatorna i Arabländerna?.....	29
4.2.2 Vad är orsaken till händelseförloppet/upproren?.....	32
4.2.3 Organisering av den sociala rörelsen i Suleimanya.....	33
4.2.4 Medieutvecklingens inverkan på individens medvetenhet om händelser omgivningen.....	34
4.2.5 Mediernas ansvar att förmedla verkligheten.....	35
4.2.6 Sociala medier som verktyg i sociala rörelser.....	36
4.2.7 Vad är orsaken att upproren i Arabvärlden sker något just nu?.....	38

5. Analys.....	40
5.1 Gemensam frustration skapar kollektiv handling.....	40
5.2 Organisering av kollektiv handling som social rörelse.....	41
5.3 Nya kommunikationskanaler som verktyg i sociala rörelser.....	43
5.3.1 Traditionella medier.....	43
5.3.1 Sociala medier.....	44
5.4 Sammanfattning av analys samt diskussion.....	45
6. Slutsats.....	47
6.1 Slutsatser	47
6.2 Förslag till vidare forskning.....	48
7. Litteraturförteckning.....	49
8. Bilaga.....	51

1. Introduktion

1.1 Inledning och bakgrund

Sedan början av det nya året 2011 har vi bevittnat en omfattande social rörelse växa fram i Arabvärlden, i motstånd till ländernas makthavare. Hittills har demonstrationer från Tunisien och Tahrir-torget i Egypten fått presidenterna Zine El Abidine Ben Ali och Hosni Mubarak att avgå. Nu har månader av revolution passerat och demonstrationerna har spridit sig till flera länder i norra Afrika och den Arabiska Halvön.

Gemensamt för protesterna är att ländernas befolkning gör uppror för att skapa ett nytt demokratisk samhälle samt att avskaffa korruptionen och se till att folket får fri- och rättigheter. Protester har funnits i årtal i området men det intressanta är att analysera varför detta har blivit till den grad färgglatt idag. Globaliseringen har varit en bidragande orsak till grunden av dessa protester. Även sociala medier har varit stötpelare i mobiliseringen av upprorsandan.¹

Då jag ursprungligen kommer från norra Irak, fann jag den sociala rörelsens enorma våg i arabvärlden fascinerande. Inte bara den kollektiva massans samlande utan de verktyg som finns för att organisera sådant nätverk. Olika kommunikationskanaler möjliggjorde för mig att skapa bredare förståelse om upproren samt ur helt skilda synvinklar. Därför blev det en självklarhet att uppsatsen skall beröra sociala rörelser, kommunikationskanaler och globalisering. Jag fick ta tillfället i akt då det fanns en möjlighet att utföra fallstudie på plats, mitt i upproren i arabvärlden.

Nya kommunikationskanaler har blivit en självklar del av vår vardag i likhet med vår andra sociala omgivning som hemmet, restaurang eller egentligen vilken vanligt mötesplats som helst. Siffror visar att det är första gången i mänsklighetens historia som spridningen av en social rörelse sker i den bemärkelsen. Facebook, som har kommit att bli symbolen för de nya kommunikationskanalerna och sociala medier, fick på 8 månader 100 millioner nya medlemmar och har idag över 500 millioner aktiva användare², vilket även gör Facebook till världens tredje största "land" på listan över världens största länder sett till befolkningensmängd.³ Dessa siffror övertygar oss att stor del av det samspelet mellan människor har idag övergått till samspel via internetsidor. Allt talar även om att sociala mediernas

¹ http://www.svd.se/nyheter/utrikes/tre-manader-av-uppror-i-arabvarlden_6063135.svd

² <http://www.facebook.com/press/info.php?statistics>

³ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2119rank.html>

närvaro i våra liv kommer att öka markant. Social media är den nya stora trenden som allt från bolag till politiska partier bara måste engagera sig i för att inte bli akterseglade i den nya uppkopplade verkligheten. Som vi har sett har sociala medier med Facebook i spetsen använts i politiska kampanjer, där USA:s president Barack Obama har använt Facebook flitigt i syfte för sin valkampanj.⁴ Intressant är att undersöka vilken roll organisationsmodet ”sociala medier” har haft i organiseringen och mobiliseringen av upproren i Arabvärlden.

På grund av att vi än idag är mitt i händelseförloppen av den sociala rörelsens uppkomst i Arabvärlden, samt att sociala mediers utveckling är i startfasen, blir grundande på tidigare forskning kring ämnet svårfunnen. Det finns utbrett och djup forskning kring sociala rörelser samt dess mobilisering genom tiderna. Ändock mindre forskat område är sociala medier. Men forskning kring sociala mediers roll i mobilisering av sociala rörelse är ett ganska tomt fält. Den revolutionära tiden som av medierna kallas för Facebook -revolution, i Egypten specifik, bjuder på möjligheter att fördjupa förståendet i detta ännu mindre forskade fält.

Fokus i denna studie ligger i hur de sociala rörelserna i Arabvärlden har organiserats samt sociala mediers roll i mobiliseringen av upproren. En fokus kommer att riktas mot uppror och demonstrationer i norra Irak, med den anledningen att jag ursprungligen kommer från området har det underlättats att fokusera på detta område. Det bör tas i beaktande att studien som har genomförts i norra Irak med syfte att det ska avspegla de sociala rörelserna i övriga arabländer.

1.2 Syfte

Nya kommunikationskanaler har trängt in i varje persons vardag och dess påverkan på sociala rörelser är inget undantag. Syftet med denna uppsats är således att undersöka hur modern kommunikations- och informationsteknologi påverkar kollektiv handling inom ramen av sociala rörelser.

⁴ http://www.svd.se/nyheter/utrikes/obama-hyllas-pa-facebook_1996991.svd

1.2 Frågeställningar

- *Vilka nya former av kollektiv handling har växt fram tillsammans med ny teknologi och hur kan dessa former karaktäriseras?*
- *Hur har nya kommunikationskanaler använts som verktyg i upproren i Arabvärlden?*
- *Har tillgången till nya kommunikationskanaler kunnat organisera upproren eller har havet av information försvårat individens ställningstagande?*

2. Metod och material

2.1 Metod

För att på bästa sätt svara på uppsatsens frågeställningar skapas grundförståelse om sociala rörelsers historia, från 1800-talet till de rådande aktuella teorierna om sociala rörelser. Kommunikationskanaler är en annan grundpelare i denna uppsats, av detta skäl presenteras även teoretisk referensram inom detta ämne.

Därefter har en fallstudie utförts, vilket utgör en samling av datakällor bestående av intervjuer och observation på plats samt dokumentstudie av olika kommunikationskanaler som olika tv-kanaler samt olika Facebook-communities, bloggar och Youtube.

Då jag ursprungligen är från norra Irak, måste jag vara uppmärksam på eventuella objektivitetsproblem. För att undvika detta har jag genom arbetets gång haft ett kritiskt förhållningssätt till det insamlade materialet samt försökt att inte begränsa informationssökandet, dessutom har jag tagit hjälp av utomstående kamrater att kritisk granska mitt material.

2.2 Datainsamling

Primärdata hämtades huvudsakligen från intervjuer och observationer. Sekundärdata är baserad på en litteraturstudie, som omfattar böcker, nyhetsartiklar, samt Akademiska artiklar. Dokumentstudie av webb baserat material, såsom bloggar och Twitter-sidor om ämnet, olika Facebook-communities, bloggar och Youtube har också använts. Rapporten har även berikats med att följa och analysera olika satellit tv-kanaler.

2.2.1 Intervjuer

För denna studie valdes delvis strukturerade intervjuer där en på förhand skapad intervjuguide användes. Intervjuguiden användes främst för att försäkra mig själv om att varje intervju skulle innefatta de kritiska frågor som jag ville ha svar på. Denna typ av intervju har fördelen att ge en intervju struktur, samtidigt skapar den ett öppet samtalsklimat där respondenten får möjlighet att ge utförligare svar.⁵

⁵ Denscombe (2000)

Respondenterna blev på förhand informerade om vem jag var, syftet med studien och intervjuerna. Intervjuerna bandades i risk för eventuella missuppfattningar eller bortglömning. Anonymitet, på grund av den politiska situationen, betonades och respondenterna upplevdes som bekväma i situationen.⁶

För att få ett bra omfattande underlag för att tolka situationen har jag valt att intervjua totalt 12 personer. Dessa har jag delat i 2 kategorier:

1. De som är för demonstrationerna i norra Irak (6 personer)

Jag valde att intervjua 4 personer ur demonstrationerna, dessutom har jag valt att intervjua en journalist som har varit väldigt aktiv i demonstrationerna. Det har varit lätt att följa hans kamp genom oppositionens satellit tv-kanaler samt på nätet, via Facebook och internet tidningar. Dessutom har jag intervjuat en doktorand i Journalistik, Dr. Haval Abubakir, som även, han har varit aktiv i medierna. Det som har varit utmärkande drag hos den här personen är att han syns mest i makthavarnas satellit tv-kanaler men han delar inte åsikt med dem och är kritiskt till makthavarna. Han är en av de mest aktiva i de ”anti-government” demonstrationerna som har ägt rum i University of Suleimanya, samtidigt som han inte är en del av oppositionen i norra Irak.

2. De som är mot demonstrationerna i norra Irak(6 personer)

Jag valde att intervjua 4 personer på norra Iraks gator som är mot demonstrationerna. Däremot har jag valt att göra 2 intervjuer med personer som har varit aktiva i media och som är mot demonstrationerna. Eftersom riskerna är stora vad gäller att sprida information till omvärlden om vad som händer inhemskt i norra Irak, tog jag inte den risken att hamna i tvist. Jag utförde de två sista intervjuerna genom e-mail kontakt samt över telefonsamtal.

2.2.2 Observation

En metod som ofta används vid fältstudier är deltagande observationer. Fördelarna med en observation är att de inblandade är omedvetna om att deras beteende kommer att iakttas och analyseras. Därmed finns det ingen risk för att de beter sig annorlunda, just för att de är observerade. Detta hjälper forskaren att skapa en egenskapad helhetsbild av verkligheten.²⁷

⁶ Kavle (1997)

⁷ Denscombe (2000)

2.2.3 Tv-kanaler

Inledningsvis har olika tv-kanaler använts som datakälla, framför allt är det dessa kanaler som väckt intresset för studien. Med tanke på min bakgrund har jag dragit nytta av att kunna beskåda olika tv-kanaler med vitt skilda skildringar om händelserna kring upproren i Arabvärlden. Följande kanaler ligger till grund för undersökningen:

Satellitkanaler som sympatiserar med staten³⁸:

Almasr- Egyptiska statens satellitkanal

Syrian Television- Syriska statens satellitkanal

Libya TV- Libyska statens satellitkanal

Kurdsat- en av kurdiska regeringspartiernas satellitkanal

Kurdistan TV- en av kurdiska regeringspartiernas satellitkanal

Zagros Tv- en av kurdiska regeringspartiernas satellitkanal

Gali Kurdistan TV- en av kurdiska regeringspartiernas satellitkanal

Satellitkanaler som sympatiserar med demonstranterna:

Al-jazeera- oberoende arabisk satellitkanal

Al-arabya- oberoende arabisk satellitkanal

Payam TV- en av kurdiska oppositionspartiernas satellitkanal

KNN TV- en av kurdiska oppositionspartiernas satellitkanal

Speeda TV- en av kurdiska oppositionspartiernas satellitkanal

NRT- oberoende kurdisk satellitkanal

TV4- svensk tv-kanal

SVT1- svensk tv-kanal

SVT2- svensk tv-kanal

2.2.4 Bearbetning av data

Direkt efter intervjuerna transkriberades all information, både från egna anteckningar och det man kunde komma ihåg samt genom att lyssna på banden. Men eftersom alla intervjuer har skett på kurdiska har bearbetningen blivit dubbelt. Som fördel har jag jobbat som tolk i svenska och kurdiska och även tagit hjälp av mina kollegor från samma yrke att gå igenom mitt material. Därefter användes en metod som benämns meningskoncentrering och som förespråkas av Kvale (1997). Detta innebar att

⁸ De kurdiska regeringspartiernas satellitkanaler sympatiserar med demonstrationerna i övriga Arabvärlden men ställer sig kritiska och är dömande gällande demonstrationerna i Suleimanya.

varje intervju sammanfattades för att lyfta fram det väsentliga. Detta skulle underlätta att senare se en helhetsbild och hitta återkommande mönster.⁹

Jag har även antecknat ner informationen från observationerna och har använt samma metod som nämnts ovan. Detta material skall ligga till grund för analysen där empirin har tolkas utifrån de teoretiska referensramarna.

⁹ Kavle (1997)

3. Teoretisk referensram

I detta kapitel redogörs uppsatsens vetenskapsteoretiska inramning. För att skapa förståelse om upproren i Arabvålden inleds kapitlet med olika teorier som framställer sociala rörelser inom ramen för kollektiv handling. Därefter redogörs hur de nya kommunikationskanalerna har utvecklats idag samt vilka förändringar de innebär för individen. Avslutningsvis tar kapitlet upp hur de sociala förutsättningarna har internationaliserats, av vilket skäl globaliseringen presenteras som central del.

3.1 Sociala rörelser

Social rörelse definieras allmänt som *organiserad kollektiv handling i syfte att förändra eller bevara ett samhälleligt tillstånd utan att använda traditionella politiska metoder (som att forma eller gå in i ett politiskt parti)*.¹⁰

När människor hamnar i tillståndet att inte kunna påverka makthavare är sociala rörelser utvägen att utträtta social förändring, genom mobilisering av folkmassa. Begreppet ”social rörelse” präglas ursprungligen från de folkliga uppresningar som uppkom mot makthavarna efter franska revolutionen på 1700-talet. Sociala rörelser är kopplat till allt från rörelserna i byarna till städerna och senare rörelser i form av förändringar av sociala konstruktioner samt paradigmskiften genom tiderna.¹¹

Sociala rörelser är bland de drivande krafterna som har omformat och omstrukturerat vårt samhälle. Därför har forskningen kring de sociala rörelserna utvecklats och idag är utbrett på olika område inom sociologi, statsvetare och andra samhällsvetare. Forskningen kring de sociala rörelserna har resulterat i fem tankeskolor och är uppdelat mellan den amerikanska och europeiska kontinenten. Den amerikanska forskningen omfattar Kollektiv behaviorism Resursmobiliseringsteorin och Politisk processteori medan den europeiska omfattar Identitetsparadigmet samt Ny social rörelseteori.¹²

¹⁰ <http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/social-r%C3%B6relse> (2011-05-19 13:00)

¹¹ Wettergren & Jamison (2006) s.10

¹² Crossley (2002) s.10

	USA	Europa
Före 1970	Collective behaviour	Marxism
Efter 1970	Resource mobilization/ political process	New social movements

Figur 1.1: Rörelseanalysens fem traditioner ¹³

3.1.1 Kollektiv behaviorism

Den första tankeskolan i forskningen av sociala rörelser är kollektiv behaviorism som inspirerades Gustav Leobons och Sigmund Freuds psykologiska teorier om massbeteende och masspsykos efter den franska revolutionen. Dessa teorier syftade på att människan agerar annorlunda i impulsiva gruppanslutningar än de skulle ha gjort om de var ensamma.¹⁴

”...a manifestation of feelings of deprivation experienced by actors in relation to other social objects, and feelings of aggression resulting from a wide range of frustrated expectations...”¹⁵

Kollektivets effekt är märkbart och omöjligt att förneka då den hotar de rådande sociala förhållandena.

Det finns i princip två dominerande tankesätt inom den kollektiva behaviorismen tankeskola. Den ena grundar sig i en symbolisk interaktionism, den andra i en strukturfunktionalistisk. Företrädare för den symboliska interaktionismen är den amerikanska sociologen Herbert Blumer. Han definierade sociala rörelser som utmanade för rådande strukturer vilket skapar förutsättningar för att anpassas till samhällsförändringar. Alltså att sociala rörelser kan vara kollektiv problemlösning samt läroprocess.¹⁶

Sociala rörelser enligt den strukturfunktionalistiska uppstår då alltför snabba sociala förändringar leder till obalans i systemet och strukturella spänningar är faktum på grund av ojämn utveckling i samhällsstrukturen.

¹³ Crossley (2002) s.10

¹⁴ Wettergren & Jamison (2006) s.12

¹⁵ Della Porta & Diani (1997) s.4

¹⁶ Wettergren & Jamison (2006) s.12

Det är de strukturella förändringarnas ojämlika effekter som resulterar i marginalisering och exkludering som skapar förutsättningar för att bilda kollektiv handling genom sociala rörelser enligt den kollektiva behaviorismen.¹⁷

3.1.2 Resursmobiliseringsteorin

Resursmobiliseringsteorin kom som en följd av rörelsevågen av studentrörelserna under 1970-talet och medborgarrättsrörelsen distanserade sig från den kollektiva behaviorismens tankeskola. Denna teori grundar sig i tanken att det alltid finns tillräckligt med missnöje i varje samhälle för att en kollektiv handling skall bildas som motrörelse till de rådande institutionerna. Men rörelsens effektivitet är grundat i hur grupper med gemensamma intressen organiserar och mobiliserar resurser för att uppnå ett gemensamt mål. Därmed är begreppen ”organisation” och ”strategi” av vikt. Det finns tre inriktningar inom resursmobiliseringsteorin, varav den första är individuellt utilitarismen, den andra är organisationsteoretiskt inriktad, med McCarthy och Zald i spetsen, och den tredje som fokuserar på politiska konflikter.¹⁸

Artikeln ”Resource Mobilization and Social Movements: A Partial Theory” som är författad av John McCarthy och Mayer Zald 1977 kom att bli resursmobiliseringens grund. Det finns en rad variabler som spelar en roll i mobiliseringen av resurser enligt McCarthys och Zalds (1977) teorier: samspelet mellan auktoriteter, rörelseorganisationens och publiken; medias roll och involvering; förhållandet mellan arbetare inom en rörelseorganisation och myndigheter; slagkraften i industristrukturen; dilemmat med taktik. Sociala rörelser är i första hand mest i behov av organisering. Organisationer kan skaffa och sedan distribuera resurser för att uppnå sina väl definierade mål. På liknande sätt beskriver resursmobiliseringsteorin att rörelser fungerar som en organisation som gör en effektiv användning av tillgängliga resurser. Sociala rörelser beskrivs av McCarthy och Zald smidigt genom följande citat:

*”...there is Always enough discontent in any society to supply the grass-roots support for a movement if the movement is effectively organized and has at its disposal the power and resources of some established elite group...”*¹⁹

¹⁷ Eyerman & Jamison (2009) s.28

¹⁸ Wettergren & Jamison (2006) s.15

¹⁹ McCarthy & Zald (1977) s.152

Frågan är alltså inte varför sociala rörelser uppstår utan hur det kan komma sig att vissa rörelser lyckas bättre än andra att få fram sina mål. Den rörelse som lyckas utnyttja sina resurser, som i sin tur kan vara kapital och arbetskraft, på mest effektivt sätt kommer att vara den rörelse som får genomslag för sina mål. Som framgår av citatet ovan är en väsentlig resurs som tillhandahålls genom teorin att mobilisera elitgrupper bland befolkningen.

Enligt McCarthy och Zald finns det fem olika perspektiv i forskningen kring sociala rörelser²⁰:

1. Material: fokus ligger i första hand att studera resursinsamlingen av t.ex. pengar och arbete, för att kunna förstå de sociala rörelsernas aktivitet.
2. Organisering: det är av grundligt anledning att skapa förståelse av vilka organisationsstrategier som används, vilka sociala nätverk används samt hur rekryteringsprocessen går till
3. Human: Då man ser på vilka resultat den sociala rörelsen har uppnått, så måste man även lyfta fram betydelsen av resurser som individer. Här är det även på sin plats att analysera olika roller som ledarroller, "anställda" samt frivilliga
4. Moral: en annan viktig aspekt är solidariteten inom dessa rörelser, var man finner styrkan i att samla stöd för rörelsens uppsatta mål
5. Kulturell: skapa förståelse för tidigare aktivist erfarenheter samt att skapa förståelse för problematiken i tidigare erfarenheter

I samband med att demonstrationsvågen under 1960- och 1970 -talet som bestod av studentrörelsen och medborgarrättsrörelsen ägde rum i Västeuropa och USA, blomstrade även forskningen kring de sociala rörelserna. Baserad på McCarthys och Zalds resursmobiliseringsteori bidrar Snow, Zurcher & Ekland-Olson (1980) med ny kraft om rekryteringen av medlemmar i sociala rörelser, till resursmobiliseringsteorin.²¹

Sociala rörelser kan använda sig av flertal strategier för att rekrytera medlemmar, några av dem är följande: Face-to-face propaganda, deltagande i offentliga arrangemang, såsom parader, konventioner och festivaler samt demonstrationer och protester. Media är ett attraktivt attribut för värvandet av medlemmar genom olika tidningar, tidskrifter, radio och tv. Värt att nämna är att då denna studie utfördes var de olika kommunikationskanalernas användande begränsade samt att till stor del endast existerade traditionella medier. Dessutom var möjligheten att utnyttja dem för rekrytering ytterst liten.

²⁰ McCarthy & Zald (1977)

²¹ Snow, Zurcher & Ekland-Olson (1980)

Det framgår av studien att det mest givande rekryteringssättet är Face-to-face värvningen.²²

Då uppsättningar av sociala relationer kan vara mer eller mindre krävande med avseende på tid, energi och känslomässigt engagemang kan de även variera i vilken utsträckning de konstitueras, organiseras samt hur de influeras. Därför kommer vissa individer att vara mer tillgängliga för rörelsers olika aktiviteter och delta på grund av förfoganden av oplanerat eller godtycklig tid. Ju fler sociala sammanlänknings en social rörelse kan skaffa sig desto fler medlemmar får denna rörelse.²³

En central del av rekryteringsprocessens är rörelsens nätverk, samt dess strategi för att bearbeta detta. Undersökningen visar på att sociala rörelsers rekryteringsstrategier samt dess tillväxt varierar i samma riktning som rörelsens öppna eller slutna nätverk av sociala relationer. Rekryteringsprocessen i sociala rörelser påverkas är till stor del av rörelsens mål och ideologi men framförallt visar resultatet av denna forskning att rekryteringsprocessen varierar i samband med organisationers strukturförändringar.²⁴

“Indeed, our findings indicate that movement goals and organizational structure may occasionally contradict each other. When this occurs... the organizational structure will function as the more important determinant of recruitment patterns.”²⁵

3.1.3 Politisk processperspektivet

En del av utvecklingen av resursmobiliseringsteorin har i samordning med en rad olika teorier resulterat i politiska processperspektivet. Detta paradigm definieras genom tre analytiska skolor, politiska möjlighetsstrukturer, mobiliseringsstrukturer och kulturell inramning som grundpelarna i studiet av sociala rörelser enligt politiskprocess perspektivet.

Dessa tre spelar in i varandra och påverkar varandra och i verkligheten kan det vara nog så svårt att skilja dem åt. Men företrädare för perspektivet menar att de är lukrativt analytiska begreppspaket för att jämföra rörelsers uppgång och fall samt varierande framgångar i olika länder.²⁶

²² Ibid.

²³ Ibid.

²⁴ Ibid

²⁵ Ibid s.798

²⁶ Wettergren & Jamison (2006) s.17

En komparativ studie gjord av statsvetaren Hebert Kitschelt 1986 av antikärnkraft rörelsen i länderna Frankrike, Sverige, USA och Västtyskland, visar att trots problematikens likhet i kärnkraftfrågan i de olika länderna väljer rörelser olika strategier som i sin tur har olika effekter på den lokala energipolitiken. Kitschelt menar att variationen återfinns i att de olika ländernas politiska möjlighetsstruktur, därav rörelsernas olika variation i strategi i de olika länderna.²⁷ Svaret på varför sociala rörelser uppstår är enligt Tarnow (1994) för att de kan. När möjlighetsstrukturerna vidgas uppstår sociala rörelser, staten i sin tur agerar och levererar ett motdrag. Sociala rörelser handlingar i form av bl.a. protester kan leda till sociala förändringar. De politiska möjlighetsstrukturerna som råder blir avgörande för utvecklingsfasen av sociala rörelser. Om möjlighetsstrukturerna är benägna att i öppna politiska system hantera sociala rörelser missnöje kan det hela leda till att rörelserna utvecklas till politiska partier, t.ex. i Sverige har miljörörelsernas engagemang lett till bildandet av miljöpartiet som idag är viktigt i det svenska parlamentet. Av samma skäl kommer slutna politiska system accelerera och stärka de sociala rörelsernas engagemang snarare än att begränsa dem.²⁸

Politisk processteori beskriver sociala rörelser vidare genom mobiliseringsstrukturer. Väsentlighet ligger i att studera sociala rörelser organisationsformer samt dess mobiliseringsstrategi. Här bevaras så att säga kärnan i resursmobiliseringsparadigmet – intresset för organisationsformer och mobiliseringsstrategier. Genom mobiliseringsstruktur, som är en både formell och informell kollektiv medel, kan människor mobilisera sig med gemensamma mål. Det är av erfarenheten och historien som mobiliseringsstrukturen formas och rörelser kan utvecklas och anpassa proteststrategier och organisationsformer.²⁹

Thörn (2004) påpekar att med hjälp av de nya breddade kommunikationskanalerna har rörelser blivit mer nätverksbaserade och löst organiserade. Internet har möjliggjort för sociala rörelser att vara delaktiga över geografiskt territorium, vilket har ändrat rörelseforskningens riktning då man tidigare skådade sociala rörelser som formella organisationer skall forskningen numer inrikta sig på hur lösa grupper och nätverk mobiliserar sig. Med tiden, menar Thörn (2004), har rörelsernas organisationsform ändrats från att vara hierarkisk till numera tillplattade och lösare organisationsformer.

²⁷ Ibid, s.17

²⁸ Ibid, s.18

²⁹ Ibid, s.17-21

3.1.4 Identitetsparadigmet/ Ny social rörelse

I samband med rörelsevågen i västvärlden under 1960- och 1970-talet genomgick samhällen en påtaglig förändring. Arbetarrörelsen som under början av 1900-talet hade dominerat var nu etablerade och lyckats bedriva politisk process. De sociala rörelserna hade lyckats att förändra samhället. Men nu hade det nya konsumtionssamhällets livsstil sått frö för nya sociala misärer som skulle kräva nya förutsättningar och nya sociala förändringar var ett faktum. En ny rörelsevåg var på väg som inte var väntat och likt de gamla arbetarrörelserna. De nya kulturella förändringarna bar med sig att det sociala livet blev mera individualiserat. Alltså är det inte längre arbetarrörelsen utan ”nya sociala rörelser” som kommer att uppmuntra strukturförändring. Av vilket skäl identitetsparadigmet kom att även kallas för ”teorin om nya sociala rörelser”.³⁰

Enligt Alberto Melucci den italienske sociologen som är ett av de stora forskarnamnen inom identitetsparadigmet – är en social rörelse ”en typ av kollektivt handlande som om det krävs skulle tom överskrida normer och regler för att angripa och kräva social förändring och strukturutveckling”. Melucci menar att de moderna sociala rörelserna har svängt bort från det traditionella politiska området till självförverkligande i vardagslivet. Melucci ser komplexitet i det moderna globala samhället, där makten från nationella institutioner har överflyttats till globala ekonomiska institutioner och företag. De ekonomiska institutionerna har mer och mer involverats i det kulturella, vilket har resulterat i att de sociala rörelserna gestaltas i mer kulturellt inramning än politisk. Det är genom språket och symboler som Melucci anser att det globala samhället hålls ihop. Av samma skäl anser han att sociala rörelser använder informationsflöde, språk, kultur och symboler som främsta redskap.³¹

”Det betyder att makt i dag i hög grad utövas genom språket och att det symboliska motstånd som sociala rörelser står för således utgör deras viktigaste bidrag till social förändring.”³²

³⁰ Ibid, s. 22 , Thörn (2004) s.150

³¹ Melucci (1985)

³² Wettergren & Jamison (2006) s.24

3.2 Kommunikationskanaler

Innovationer inom teknologin har lett till ”kommunikationsrevolution” under 1900-talet, vilket har varit en bidragande orsak till att världen idag genomgår en intensifiering av sociala relationer. Teknologiska framsteg konstruerar med fördel sociala relationer i en växelverkande process. Vardagsteknologin är starkt kopplat till hur människor tänker och uppfattar världen. I syfte att skapa förståelse och mening samt att underlätta kommunikationen mellan människor sker genomgående förbättringar. Från att använda papper och penna som kommunikationsmedel följdes sedan av traditionella medier: telegraf, telefonen, tidningar, radio, tv, video/dvd och fax. De senaste decennierna har varit väldigt betydelsefulla för utvecklingen av informations- och kommunikationstekniken då den växt sig allt starkare genom datorkommunikationen och internet men även genom utvecklingen av telefonin.³³

3.2.1 Traditionella medier

Då de traditionella medierna, massmedierna ingår i samhällets kommunikationsprocesser fungerar dem som informationskanaler. Vilket har bidragit till mediernas ökade inflytande samt att media intar högre makt i samhället. Thörn (2004) påpekar att en viktig förändring som har skapats av tv-mediet samt Internet, är visualiseringen av offentligheten. Alla som har för avsikt att delta i offentlig kommunikation, för att påverka samt utöva makt måste publicera sig och dessutom göra sig synligt i visualiserad ”mediarum“. Globaliseringen av tv-mediet kan förklaras av tre orsaker, en utvecklig av den politiska avreglering på media och kommunikation som skedde under 1980-talet, satellitsteknologins etablering samt utsträckt ekonomisk globalisering. Internationella medieföretagens betydelse har blivit alltmer påtagligt.³⁴

Den utvecklade massmedian har skapat tre sorters krafter: *Publicitetskraften*, det som medierna publicerar sätter agendan för den dagliga diskussionen. *Inspektionskraften*, medierna har en stor roll i bevakningen av organisationer och samhället, vilket de kan offentliggöra utan begränsning av det juridiska systemet. Den tredje kraften är *anpassningskraften*, mediernas indirekta mediemakt då aktörer anpassar sitt beteende efter den tillit de har till mediernas makt, det vill säga att människor säger det de tror ska passa in i mediernas former och berättelser.³⁵

³³ Hvitfelt & Nygren (2005)

³⁴ Thörn (2004) s. 116-117

³⁵ Falkheimer & Heide (2003)

Då sociala rörelser utnyttjar de resurser som finns tillgängliga i samhället, har förekomsten av tv och media påverkat även rörelserna och dess strategier. Därför blir det viktigt för rörelserna att planera händelser som drar uppmärksamhet och på så vis lättare kunna sprida rörelsens budskap.³⁶

Dr. Haval belyser medias viktiga roll för att skapa gemenskap samt förutsättningar för kollektiv handling. Media skapar kontakt, om en person i en by i Egypten har ett missnöje och det råkar publiceras genom satellitkanaler, som är väldigt central i mellanöstern, kommer en annan som har samma missnöje fast befinner sig i andra ändan av landet känna igen missnöjet. I detta ögonblick skapas gemenskap. Det innebär att de inte är ensamma, vilket inger hopp och kan vara frö till handling. Enligt sociologin, beskriver Dr. Haval, känner människan rädsla för ensamhet men när man blir fler bryts denna rädsla och människan återfår trygghet. Traditionella medier har de senaste decennierna skapat kontakt mellan människor men de sociala medierna har fört människorna ännu närmare. När en individ ser det som händer på gatorna i ett annat land och känner igen sig är det som en avspeglning av ens eget liv. Förutom att befolkningen känner igen sig i grannlandets förhållande brukar även makthavarna delta tillsammans i samma internationella organisationer och möten. Viket innebär att de makthavarna har gemensamma intressen kan även medborgarnas livsförhållanden var snarlika och även de kan ha gemensamma intressen. Detta kan vara orsaken till den kedjereaktion som upproren bidrar till.³⁷

Det nya informationssamhället har medfört att media har fått ökad makt i samhället och journalisterna har fått större makt och ökad status i samhället. Eftersom de traditionella medierna har funnits vid människans sida under längre period har erfarenheten av dem skapat en trovärdighet och människor har numera ett förtroende för de traditionella medierna.³⁸

Detta tillbakavisas av Falkheimer & Heide (2003) som menar att människans delaktighet i masskommunikation har idag ökat, tack vare ny teknologi kan vem som helst publicera information samt nå ut till större publik. Alla kan nu genom bloggar, olika diskussionsforum och communities få ut sina budskap samt skapa nyheter och rubriker. Med det sagt har journalisternas makt genom media minskat i samma takt som de nya kommunikationskanalerna tar plats.

³⁶ Tilly (1988)

³⁷ Intervju Dr. Haval, 2011-03-23

³⁸ Hvitfelt & Nygren (2005)

3.2.2 Sociala medier

Det ökande medieutbudet har förändrats numera och medierna har kommit publiken allt närmare. Tekniken börjar ta allt större plats och den gamla masspubliken håller på att försvinna, vilket resulterar i att publiken blir allt mer individuell och väljer mediekanal utifrån sina egna behov och intressen. Internet har utvecklats till en plattform där vem som helst, när som helst, har möjligheten att sprida information. Internetanvändandet har antagit nya proportioner i form av bland annat bloggar och sociala nätverk. Det ska inte längre behövas krångliga datorprogram eller koder för att nå ut med ett budskap, vilket innebär att kommunikationsflödet på Internet har underlättats för gemene man.³⁹

De senaste åren har sociala medier vuxit och spelat en avgörande roll i samhället, för både företag och människors vardag. Sociala medier är en kombination av teknologi, social interaktion och användargenererat innehåll. Det kan användas för socialt umgänge, nyhetsförmedling, marknadsföring, organisering, kulturutbyte och underhållning⁴⁰.

Då sociala medier har blivit den nya djungeltelegrafan, med bloggar, forum och nya plattformar för kontaktskapande har sociala rörelser nya möjligheter att nå omvärlden. Genom de nya medieformerna som utvecklats på internet så som Facebook, Twitter, Youtube och bloggar förenas olika uttryck som tidigare endast hittades i skilda medieformer. Det är en ny tid, en ny teknik och nya sätt att få ut sin information.⁴¹

³⁹ Hvitfelt & Nygren (2005)

⁴⁰ <http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/lang/sociala-medier>, 2011-05-19

⁴¹ Hvitfelt & Nygren (2005)

3.3 Globalisering

Genom alla tider har människans föreställningar om sin tillvaro och levnadsförhållanden varit starkt knutna till nationalstaten. Men i samband med förskjutningen av politiska, ekonomiska, institutionella och kulturella makten till alternativa nivåer än nationalstaten, har människans föreställningar om sin tillvaro förändrats. Internationella organisationer som (Förenta Nationerna), regionala maktstrukturer som (Europeiska Unionen) samt övernationella strukturer som (Internationella Valutafonden), Världsbanken och (Världshandelsorganisationen) har fått alltmer inflytande i makten i vårt samhälle.

Den värld vi lever i idag är globaliserad på alla nivåer ekonomiskt, politisk, kulturellt och informationstekniskt.⁴²

Om vi tar ett steg längre kan vi förstå att förutom de traditionella aktörerna på den internationella arenan – stater och företag – så finns idag även en tredje, det civila samhället eller de transnationella rörelserna.

Då vi lever i en globaliserad värld kan vi inte bortse från den globaliserade världen när vi studerar sociala fenomen på lokal nivå. Lokala händelser hänger samman med globala händelser på andra platser i världen.

Den nya kommunikationstekniken har skapat gynnsammare förutsättningar för sammanlänkningen av olika organisationer, nätverk och rörelser. Sociologen Manuel Castells har studerat kopplingen mellan globaliseringen och informationssamhället. Hans teori går ut på att sociala rörelser har kunnat utnyttja de nya fördelarna som informationssamhället bär med sig. Det är genom de olika kommunikationskanalerna med global räckvidd som rörelserna har kunnat sprida sitt budskap och organisera sig i en decentraliserad nätverkstruktur.⁴³

⁴² Thörn (2004) s.35-45

⁴³ Castells (1999)

4. Fallstudie: Upproren i Arabvärlden

Den empiriska undersökningens resultat presenteras i detta kapitel, fallstudiet Upproren i Arabvärlden. De datakällor som använts är intervjuer och observation på plats samt dokumentstudie av olika kommunikationskanaler som olika tv-kanaler samt olika Facebook-communities, bloggar och Youtube. Kapitlet är indelat i två delar: den första är observationen av upproren i Arabvärlden och protesterna i Suleimanya specifik, den andra delen är sammanfattning av intervjuer som har genomförts i samband med resan samt dokumentstudie av olika kommunikationskanaler som olika tv-kanaler samt olika Facebook-communities, bloggar och Youtube.

4.1 Irakresan, mitt i folkupproren i Arabvärlden och med norra Irak i spetsen

4.1.1 Bakgrund norra Irak

Irakiska Kurdistan består av tre större städer Suleimanya, Duhok och Erbil som är huvudstaden av Irakiska Kurdistan. Sedan 1992 har en kurdisk regering bildats i norra Irak och de ledande partierna i regionen har de senaste 20 åren varit PUK(Patriotic Union of Kurdistan)och KDP(Kurdistan Democratic Party) . I Erbil återfinns internationella konsulter från hela världen och det kurdiska parlamentet är beläget där. Ett kurdisk självregerande område har varit drömmen hos varje kurd, därför är denna region i norra Irak en dröm som alla är väldigt måna om. Alla kurdiska familjer har varit involverat i politik och alla har blodiga berättelser om hur de har bekämpat makthavarna som har haft för syfte att rensa den kurdiska befolkningen. Norra Irak är stolt att genom sina förfäders blod ha förtjänat ett fritt Kurdistan. Det är orsaken till att trots att de kurdiska makthavarna har sedan 1992 misskött ledarskapet genom inbördeskrig och på senare år genom korrruption, har motståndet mot makthavarna varit begränsad i norra Irak. Men sedan 2008 har ett oppositionsparti bildats som kunnat bekräfta befolkningens besvikelse över makthavarnas brist att leda landet. Globaliseringen och ny teknik har medverkat för att öppna upp befolkningens ögon för jämförande av de sociala omständigheterna som råder i landet och andra demokratiska länder. Det är så gott som sann att påstå att Norra Irak är ett lugnt territorium jämfört med övriga Irak. Amerikanerna brukar kalla norra Irak för (The Other Iraq), i ett program(60 minutes) som visades på kanal 4 för ungefär 1 år sedan, beskrivs regionen som ett lugnt område med stapeln till utveckling och som snart kommer att konkurrera med Dubai.

Verkligheten i norra Irak beskådas ur två åtskilda levnadsförhållanden:

1. Norra Irak har utvecklats väldigt mycket, i form av nya byggnader, nu finns för första gången i historien två internationella flygplatser i Erbil och Suleimanya. Det finns 10-tals nya pompösa och moderna köpcentrum. Det finns nya amerikanska universitet som skall vara i världsklass. På vissa områden kan man drömma bort och tro att man befinner sig i västvärlden. Städerna har 3 dubblats och har blivit internationell med invånare från arabvärlden, Iran, Kina, Indonesien m.m. Varje familj som är i överklassen har hyrt indonesisk servicepersonal för hemmet, för att slippa lägga tid på hemarbetet. Turistverksamheterna blomstrar med turister främst från södra Irak och grannlandet Iran. Därför har det öppnats många nya hotell och restauranger.

2. Norra Irak lever i en verklighet full av korruption. Man saknar grundläggande behov som el och vatten. Det finns inget ekonomiskt system som kan kontrollera ekonomin. Det råder hög inflation och det lön som offentliganställda har är omöjligt att försörja sin familj med. Det är endast makthavarna som tjänar på inflationen för att de stora projekten i landet ägs av makthavarna och deras bekanta. Det finns säkert fler bilar i norra Irak än i hela Sverige men man har usla vägar att köra på. Visst stämmer det att nya byggnader finns och nya fina köpcenter finns men de nya byggnaderna ägs av makthavarna och inte befolkningen och befolkningen har inte råd att shoppa på dessa ställen. Majoriteten av befolkningen är fattiga. Det finns en minoritet som är makthavarna som är högklassen och majoriteten av befolkningen är fattiga. Man har under de senaste åren kunnat utveckla höga byggnader men har man råd med det är det väl vård och omsorg, skola och utbildning som är viktigast. Ett nytt sjukhus har planerats att byggas i Suleimanya i några år, man har spenderat ca 150 miljoner dollar utan resultat. Det är på det sättet som regeringen lyckas att spendera landets budget.

4.1.2 Demonstrationsvägen 2011

Det finns tjugotals kurdiska satellitkanaler, flera av dem tillhör kurder från Iran och Turkiet och 8 kanaler tillhör aktiva partier i norra Irak. Av de 7 kanalerna tillhör 4 kanaler regeringspartierna, 3 av dem tillhör oppositionspartierna och en nyligen öppnat oberoende kanal. De nämnda tv-kanalerna manipulerar nyheterna efter det egna partiets agenda, därför har jag haft svårt att följa kanalerna. Men efter händelsen den 17:e februari 2011 i Suleimanya har jag noggrant följt nyheterna på alla kanalerna. Vi fick höra från nästan alla kanaler inklusive oppositionspartiernas kanaler första dagen att lugna demonstrationer har ägt rum i stadens centrum, Sara-torget, som stöd för egyptiska folket. Men demonstrationerna har senare ändrat riktning mot ett av regeringspartiets högkvarter i staden och stenkastat deras byggnad. Vakter och poliser som tillhör byggnader har försökt slå ner *invasionen* med

att öppna eld. Alla kanalerna inklusive oppositionskanalerna dömde ut demonstranter och de kallades för förstörare. tv-kanalerna visade nästan inga bilder, endast Al-Jazeera hade en video som visade hur lugnt demonstrationerna började som sedan slutade med skottlossning. Här började jag efterfråga bilder och video via webben på Youtube och Facebook. Jag var orolig över säkerheten i min hemstad och mina släktingar. Som tur var varken mina släktingar eller bekanta skadade. Regeringspartiets tv-kanaler visade filmer hur deras fönster har gått sönder och en person in i deras byggnad hade träfats av stenen. Men den tråkiga nyheten kom via Facebook och Youtube att en minderårig är död och ca 70 är skadad. Så småningom publicerades video på Facebook och Youtube som var filmad med mobilkamera av ungdomar. Detta fick stor reaktion av högkulturella personer i och utanför staden. Man ansåg att det inte är acceptabelt att säkerhetspoliser skall skjuta folk vilt och döda minderåriga för stenkastning. Regeringspartiet reagerade annorlunda och deras talesman svarade händelsen med att vi kommer att skicka stor militäruppbackning till Suleimanya vår heder är bruten och den person som attackerar oss kommer vi att såga handen av. Detta skapade stora demonstrationer de följande dagarna i Suleimanya och områden kring staden. Fler unga dödades och läget har blivit kritisk i landet. Hittills har ingen gripits för skjutande av civila och dödandet och skadande av civila.

Regeringspartierna ser demonstrationer som självklar rättighet för varje enskild, men anser att upproren är onödiga då regeringen har påbörjat med förbättring av systemet och jobbar aktiv för att motverka korrupktion. Man anser att demonstranternas budskap har levererats till folket och makthavarna, samt att demonstranterna nu är i vägen för att regeringen skall kunna utföra sina dagliga arbeten för förbättring av systemet. Dessutom förstör dem säkerheten i landet och skapar oro bland folket, vilket kan försämra handeln som återigen drabbar befolkningen.

4.1.3 Irak resan

Jag bestämde mig att resa tillbaka till Suleimanya för att på nära håll se vad som pågår. Resan planerades och hela min familj var glada att få vara i Suleimanya på Nowroz, det kurdiska nyåret 20:e mars. Detta blev väldigt känsligt för mig för att jag aldrig hade fått chansen att fira det Kurdistan sedan jag lämnade landet som 11-åring 1997. Jag hade blandade känslor inför resan, jag brottades med tanken på hur det pågår demonstrationer i min hemstad som har lett till döden av 8 personer hittills å andra sidan blev jag glad om hoppet att detta kanske bara är en del av utvecklingen av vårt redan utvecklade region samt att det är första gången för mig att fira vårt nationella nyår som vuxen i min kära hemstad. Dagarna gick fort och vi var helt plötsligt framme vid Suleimanya International Airport den 13:e mars 2011. Min släkt hade kommit för att skjutsa hem oss från flygplatsen. I början kände vi

oss lite övergivna för vi såg inga spår av dem, men tillslut fick vi syn på dem. Sen fick vi höra att de hade bevittnat en konflikt på vänterummet i flygplatsen; någon hade tydligen bytt tv-kanalen till oppositionens tv-kanal och när en anställd på flygplatsen hade fått syn på detta hade han genast med stressigt kroppsuttryck bytt till regeringspartiernas tv-kanaler. Han hade samtidigt uppmanat att ingen skall byta tv-kanalen.

Vi kom tillslut hem och glädjen var stor att bemöta familjen igen. Tidigt på morgonen besökte vi som tradition marknaderna i stadens centrum. Folkets oror har varit påtagligt vilket även har påverkat marknaden markant. Gatorna, marknaderna överallt i staden kände man av tomheten. Folk anser att demonstrationerna som äger rum i stadens centrum varje dag mellan 14:00-18:00 har skrämt bort kunderna och försäljningen har tagit hård smäll i staden.

Jag närvarade vid demonstrationen den dagen och kände av enorma energin hos varje enskild person som var på plats. Det var en känsla av gemenskap. Man såg alla delar av samhället närvarade, från barn till gamla, från män till kvinnor, från självförsörjande arbetare till offentlig anställda, från lågklassen till mindre högklassen, från religiösa mullor till vänsterextremister. Bilden var en massiv folk som samlades runt ett litet scen, man har hängt bilder på alla som har dödats i demonstrationerna. Det var en tydlig enighet om fred och utdelande av den kurdiska vår och Nowroz blomman Nergiz. Den kurdiska flaggan var högt fladdrande i luften i händerna av de flest här. I början spelades sånger om upproren och om Suleimanya högt genom megafoner, sen började frivilliga talare ta över scenen.

Där fick jag tillfälle att intervjua 4 personer. Jag tog chansen att göra detta direkt för att jag blev uppmanad av släkt och bekanta att inte befinna mig där, i risk att jag kanske inte får komma hem till Sverige igen.

Säkerheten i staden kontrollerades stark av många poliser och militära, vilket kändes främmande och mest osäkert. Men det verkade som om folk ändå hade till den här stunden kunnat finna en balans av det nya livet mellan säkerhetspoliser på gatorna och demonstrationerna. Folket har nu på något sätt vänjt sig vid det *tillfälliga läget* som ändå råder i staden.

Jag utförde intervjuerna under de kommande dagarna samt att jag arrangerade en intervju med Dr. Haval Ibrahim. Jag bemöttes av en öppen och hjälpsam attityd av honom. Han påpekade att vi inte kan ha vårt möte på universitetet, då den har stängts på grund av omständigheterna som råder i staden och

att det var förbjudet att befinna sig där. Vi ansåg att offentliga platser är olämpliga av säkerhetsskäl men även att vi skulle få större fokus i ämnet om vi valde lugnare plats. Tillslut utfördes intervjun den 23:e mars 2011 hemma hos en av hans kollegor och släkting till mig, Dr. Mohamad Mahwi. Efter intervjun kände jag att det har varit givande och kommer att tillföra min studie en berikning av teorier.

4.1.4 Nowroz- det kurdiska nyåret

Höjdpunkten av vistelsen var att fira Nowroz, det kurdiska nyåret som är den 20:e mars. Nowroz firandet arrangeras, den 20:e mars varje år, med festival på Saleem Street. Arrangemangen består av dansparad med traditionella kurdiska kläder, olika teaterföreställningar samt olika band som spelar på Saleem Street. Hela staden brukar delta med traditionella kurdiska kläder och njuta av dagen. Dagen avslutas med att man som tradition vid solnedgången tänder eldar och dansar kring elden. Dagen efter brukar man lämna storstaden för årets första utflykt ut till de vackra utsikterna kring bergslåten.

Men i år var allting annorlunda, då en våg av demonstrationer pågår i området. I år firades inte Nowroz endast på Saleem Street utan även vid Saray-torget. Staden är i år delad i två olika delar. Jag valde att närvara på båda platserna för att skapa en helhetssyn över vad som pågår i staden. Nyårsfirandet på Saleem Street var som tidigare år men skillnaden var att den inte var lika befolkad som föregående och tidigare år. Men i år var det Saray-torget som firade Nowroz storslaget. Musiken var inte glädjemusik, utan av nationell karaktär jämfört med Saleem Street, samt att inget dansande förekom. Det ofattbara var det massiva våg av folk som trängdes vid Saray-torget. Folkmassan såg oändlig ut.

Stadens separation i åsikter är påtagligt. Varje konversation handlar om den politiska situationen som råder. Jag kunde inte öppet tala om att jag gör studie om folkrörelsens mobilisering. Anledningen var att de flesta är skeptiska om att låta omvärlden få information om att det råder oenigheter i den kurdiska regionen. Regeringen bevakning av protesterna är ett annat skäl. Det har minst sagt varit farligt att delta i demonstrationerna. Personer har omkommit i strider med poliser och militanta. Dessutom har många hotats och fängslats. Överallt möts man av poliser som stöds av militäruppbäckning. Militärens närvaro i städer påminner de flesta om den rädslan man hade för Saddamregimens militärer. Många liknar den rådande osäkerheten och rädslan som vid Saddamregimen.

4.2 Redovisning av datainsamlingen

I denna del av empirin rymmer redovisning av genomförda intervjuer, samt dokumentstudie av olika kommunikationskanaler som olika tv-kanaler, olika Facebook-communities, bloggar och Youtube. Datainsamlingen kommer att redovisas genom olika frågor där svaret besvaras av respondenterna samt sammanställandet av de olika kommunikationskanalernas uttalanden.

Då sociala rörelser uppstår som kan leda till uppror och revolution, är det intressant att beskåda hur dessa rörelser uppfattas av omgivningen. I samband med varje händelse eller i detta fall konflikt finns det flera sanningar. Den sociala rörelsevågen och revolutionen som pågår just nu i Arabvärlden är inte heller ett undantag. Det är ett faktum att revolution pågår i detta område men relevant för denna studie är de olika kommunikationskanalernas roll i spridningen av upproren samt mobiliseringen av de sociala rörelserna. Hur information förmedlas är avgörande för människans uppfattning om sin omgivning. Därför är det av betydelse att undersöka hur olika parter av konflikten i arabvärlden uppfattar verkligheten samt hur detta genomlyser i respektive kommunikationskanaler.

4.2.1 Vad pågår på gatorna i Arabländerna?

”Folk får tillbaka sin värdighet”⁴³

”På gatorna i Arabvärlden pågår idag kamp för friheten, de kommer att lyckas för att de kämpar för fred och rättvisa. Men här i norra Irak är det inte en kamp för frihet. Våra fiender har skapat grupper som skapar konflikt bland oss kurder, och vår befolkning är naiva nog att tro på dem och gör uppror och går mot sin regering ”⁴⁴

Som lyder av citaten ovanför uppfattas händelserna som pågår olika. Det finns en part som stödjer samt uppmuntrar upproren men det finns även en annan part som är mot upproren som pågår i Arabvärlden just nu. Genom olika kommunikationskanaler sprids varje parts budskap vidare.

De västerländska och svenska medierna följer upproren i arabvärlden med spänning. Sedan början av 2011 kokar arabvärlden av ett folkligt uppror. De folkliga protesterna mot odemokratiska strukturer som har spridit sig i Nordafrika och i arabvärlden, dominerat nyhetsrapporteringen under hela

⁴³ Intervju Dr. Haval, 2011-03-23

⁴⁴ Intervju, Offentliganställd med hög post samt aktiv person i kurdisk media som är mot demonstrationerna i Suleimanya. 2011-04-15 Kontakt via mail

2011, vilka för alltid kommer att förändra regionen. Det började med Tunisien, men har spridits till hela Mellanöstern och den arabiska halvön. Hittills har vågen av sociala rörelser i form av bl.a. protester resulterat i att presidenterna, Zine El Abidine Ben Ali i Tunisien och Hosni Mubarak i Egypten avgått som hade regerat länderna i ca 20 och 30 år.⁴⁵ Inspirerat av den av den tunisiska jasminrevolutionen som spridits till Egypten har folkliga uppror i Libyen resulterat i inbördeskrig. Gaddafis våldsamheter mot det civila befolkningen ledde till inrättande av en flygförbudszon och NATO har gått in för att skydda befolkningen.⁴⁶

Även i Irak, landet, som har slagits i spillror av krig och ekonomiska sanktioner, har tusentals demonstrerat pågått under de senaste månaderna med krav om bättre socialt skydd och ett slut på korruptionen. Revoltvågen har nått även Kurdistan i norra Irak där minst 8 personer har dödat av polisen. Sedan bilder på en ihjälskjuten tonåring börjat spridas har upproret stärkts.⁴⁷

I Jemen har hundratals demonstranter sedan februari krävt ett slut på president Ali Abdullah Salehs långvariga regim. Den 18:e maj 2011 har Ali Abdullah Saleh gått med på en överenskommelse med oppositionen i landet som skall innebära hans avgång.⁴⁸

I Syrien har demonstrationer pågått som har inneburit hundratals av civila protesters död. Redan i februari har planering av ”en vredens dag” spridits på Facebook och Twitter, men de massiva protesterna i Syrien har ägt rum sedan mars i år.⁴⁹

De kurdiska satellitkanalerna är uppdelade i regeringspartiernas och oppositionspartiernas kanaler. Kurdsat, Zagros TV, Gali Kurdistan och Kurdistan TV beskriver upproren i arabvärlden likt internationell media, men intressant är hur de inhemska upproren i norra Irak skildras i dessa tv-kanaler. Demonstranterna i Suleimanya den 17:e februari beskrevs som ”förstörare” för att de har börjat stenkasta en av regeringspartiets högkvarter i staden. Kurdistan Tv:s fokus var på hur demonstranterna har förstört regeringspartiets byggnad och stenkastningen har resulterat i att en person i byggnaden har träffats av stenen. Det var av Al-Jazeera och via sociala medier som nyheten

⁴⁵ <http://www.nyheterna.se/tv?videoId=1507127&treeId=5050101> 2011-05-19

⁴⁶ http://svt.se/2.22584/1.2366229/libyen_-_minut_for_minut 2011-05-19

⁴⁷ <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article12537568.ab> 2011-05-19

⁴⁸ TV4 nyheterna 2011-05-18 kl. 22:00

⁴⁹ <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article12537568.ab> 2011-05-19

om att en 17-årig ungdom har träffats av ett KDP:s säkerhetsvakters har öppnat eld mot demonstranterna. Demonstrationsvägen beskrivs som en aktion mot den kurdiska regeringen i norra Irak, planerad av det kurdiska folkets fiender. Demonstrationer pågick från den 2011-02-17 till 2011-04-19 i staden Suleimanya, men förvånansvärt visades knappast detta kollektiva samlande av folk i regeringspartiernas tv-kanaler(Kurdsat, Zagros TV, Gali Kurdistan och Kurdistan TV).

Oppositionskanalerna däremot följde de inhemska sociala rörelsernas resning, detaljrik samt gav tillfälle för de medverkande i dessa rörelser att få publicitet genom tv-kanalerna. I ett tv-program som sändes av KNN TV den 5:e mars 2011 beskrivs läget i norra Irak av en demonstrant på följande sätt:

”Det som händer nu är att vi har tappat tålamodet idag. Vi tänker inte låta makthavarna bygga fler miljarddollarsvillor i Europa längre. Det räcker. Folk är fattiga och 100-tals makthavare får den budget som är tilldelat den norra regionen i Irak. Vi står inte ut längre. Vi har gett dem tid, det är 20 år sedan vi först blev självständiga. Men makthavarna påpekar att det är kort tid att skapa en demokrati i regionen. I likhet med arabländerna vill dem ge makten till sina söner och familj. I likhet med protesterna i arabländerna vill vi bli av med diktatur.”

I likhet med de kurdiska regeringspartiernas tv-kanaler beskrivs demonstranterna som landsfiende av de inhemska regeringskanalerna i övriga arabvärlden. Dagarna innan Hosni Mubaraks avgång, visades på den egyptiska regeringens satellitkanal Al-Masr, demonstranter som hade fängslats av den egyptiska polisen. Demonstranterna beskrevs enligt följande:

*”De är landsförrädare och brottslingar. De skall skämmas.”*⁵⁰

Men Al-Masrs inställning till demonstrationerna ändrades till det motsatta bara timmar efter att Hosni Mubarak hade lämnat makten den 12:e februari 2011. Nu hyllades demonstranterna samt berömdes för att vara landets hjältar.

I enlighet med de andra ländernas regeringsstyrda tv-kanaler beskriver även Libyen, den libyska regimens satellitkanal, upproren som förräderi och svek mot nationen. I ett tal som Libyens president Muammar Kadaffi höll till sitt folk genom satellitkanalen Libyen, lovar han att tillsammans med sitt folk hämnas på demonstranterna för att de är landsfiende. Kadaffis reaktion på upproren är enligt

⁵⁰ Al-Masr, tv-kanalens uttalande om demonstranterna i Egypten fram till 2011-02-11

följande:

”Jag står tillsammans med folket och vi ska döda dem om det är vad de vill. Ni ska dansa, sjunga och förbereda er. Ni anda är starkare än några försök från utlänningar och fiender att tillintetgöra oss.”⁵¹

Som lyder av citaten ovanför uppfattas händelserna som pågår olika. Det finns en part som stödjer samt uppmuntrar upproren men det finns även en annan part som är mot upproren som pågår i Arabvärlden just nu. Genom olika kommunikationskanaler sprids varje parts budskap vidare.

4.2.2 Vad är orsaken till händelseförloppet/upproren?

”Det är väldigt enkelt. Historisk har alltid folk gjort uppror om man har varit missnöjd med makthavare. Det är samma orsak idag. Det råder orättvisa och total korruption i vårt samhälle. Folk står inte ut längre. De gör uppror!”⁵²

Folkmassans kollektivitet i handlingen uppror i arabvärlden har åtskilliga orsaker. Vid deltagandet i demonstrationen då intervjuer genomfördes med de demonstrerade, kom det fram att alla som befinner sig på Saray-torget i Suleimanya deltar i denna sociala rörelse av olika skäl. En del medverkar i demonstrationerna av politiska skäl medan andra av ekonomiska skäl, en 32 årig sjukvårdspersonal som fortfarande bor hos föräldrarna berättar hur omöjligt det är att försörja sig:

”Alla som är här har olika anledningar och misär. Jag är offentlig anställd och jobbar extra för att kunna försörja mig. Har varit anställd i 12 år och inte kunnat köpa eget bostad eller hyra det. Bor kvar hos mina föräldrar. Bostadsbristen är enorm. Du kanske ser många nya byggnader men vem har råd att köpa eller hyra dem? De är bara för makthavarna. Jag har velat starta eget liv och bilda familj med min flickvän men utan bostad var ska vi bo? Utan pengar hur ska vi försörja oss? Vi har omöjlig inflation, jag jobbar 15 timmar om dagen men har inte råd att försörja mig! Vi har ingen el, vatten bränsle för att använda och göra oss varma med. ”

Dr. Haval beskriver att den gemensamma orsaken till upproren i norra Irak och övriga arabvärlden är diktator regim, att människor inte är lika värda i landet. Socioekonomiska problem, stor fattigdom och klasskillnad, inget vatten ingen el, inget bränsle. Regering, som består av tomma löften. Resultatet

⁵¹ Libya TV 2011-02-22

⁵² Intervju, en 35-årig demonstrant i Suleimanya som är lärare samt tvåbarnamma. 2011-03-15

enligt Dr. Haval är att individen känner sig maktlös och liten i förhållande till makthavarna. Individens värdighet är bruten. När en människa kommer till den punkten, att erkänna att ens värdighet är bruten, finns det ingen återvändo. När befolkningen i Tunisien lyckades dra sönder Ibn Alis bild var det bekräftelse på att individen har fått tillbaka sin heder och värdighet.⁵³

4.2.3 Organisering av den sociala rörelsen i Suleimanya

Sedan mitten av februari till mitten av april pågick demonstrationer i Suleimanya, på Saray-torget, de dagarna då sammandrabbningar har skett mellan demonstranter och poliser har demonstranterna med hjälp av mobilen kunnat mobilisera sig. När sammandrabbningar mellan demonstranter och poliser bröt ut organiserades folkmassan i olika delar, bestående av unga killar, vars mål var att blockera ett antal korsningar. Dessa ungdomar var beredda på att bli arresterade och sätta livet till den sociala rörelsens kamp. En annan våg bestående av de äldre samt kvinnorna i demonstrationerna, organiserades i syfte att förstärka den första vågen, alltså de yngre. Det är internet och mobiltelefonens förtjänst som demonstranterna har flexibelt kunna förändra och anpassa sitt agerande utefter situationens utveckling samt att kunna koordinera massans kollektiva handlingar utan något centralt ledarskap.⁵⁴

Under dagarna 15/4- till 17/4 2011 genomförde universitetsstudenter vid University of Suleimanya, sittaktioner under två timmar och blockerade centrala korsningar runtomkring i staden. En del lärare och elever har utfört bojkott av studierna vid universitet och skolor i några dagar. Ytterligare bojkottande på arbetsplatser inom den offentliga sektorn har förekommit, som bland läkargrupper, jurister, arkitekter, ingenjörer, banktjänstemän. Men även oppositionspartiernas parlamentariker har bojkottat parlamentet dagliga agenda.⁵⁵

⁵³ Intervju Dr. Haval, 2011-03-23

⁵⁴ Intervju, 19-årig demonstrant som studerar på University of Suleimanya 2011-03-15, & Intervju, 32 årig demonstrant som är sjukvårdspersonal 2011-03-15

⁵⁵ Kurdsat, Al-Arabia, Kurdistan TV, SVT 1, KNN TV, Payam TV, Zagros TV, Gali Kurdistan TV, Speeda TV

⁵⁶ Intervju, en 35-årig demonstrant i Suleimanya som är lärare samt tvåbarnamma, 2011-03-15

4.1.4 Medieutvecklingens inverkan på individens medvetenhet om händelser i omgivningen

”Vi vet allt som hände i Tunisien och Egypten, och följde deras kamp genom Al-Jazeera och Al-Arabia. Det som hände i Tunisien var att regeringen förstörde ett stånd som var försörjningskälla för Mohamed Bouazizi . Han hittade ingen annan utväg och satte eld på sig själv. Det tog inte långt tid innan deras president avgick. I Egypten var det en ung tjej som uppmanade alla att ta ställning och ta tillbaka sin heder och komma till Tahrir-torget för att avsätta regeringen.”⁵⁶

Medieutvecklingen är påtagligt, då fallstudien genomfördes, har det faktum kommit fram att varje respondent har haft möjlighet att jämföra nyheter via flera olika lokala samt internationella tv-kanaler. Alla som har intervjuats har haft tillgång till olika lokala tv-kanaler samt olika satellitkanaler, dessutom utgör Al-Jazeera och Al-Arabia tydliga markeringar som främsta nyhetskanalen av de intervjuade.

En demonstrant⁵⁷ berättar att man har genom lokala och internationella tv-kanaler varit medveten om händelserna i Tunisien, men att detta har blivit intressant att följa först efter presidenten Zine El Abidine Ben Ali avgång. För att man har sett revolter i Palestina i decennier utan framgång och trodde att detta också skulle ha samma öde.

”Konstigt nog, har de statliga medierna i norra Irak varit bra på att förmedla informationen om Arabvärldens uppror. De har även visat sympati för upproren i dessa länder. Fram till den 17:e februari 2011, då demonstrationerna i Suleimanya visade vår regerings svar på missnöje med regeringen. Detta var genom att skjuta civila demonstranter och en 14 åring omkom. Från och med den dagen har statens medier varit tyst om händelserna i landet och sänt ut häpnadsväckande partisk propaganda som gynnar regeringspartierna. Ett tydligt tecken på statens svar på en media som sänder sann verklighet utan att vinkla i statens syfte var att de brände ner kanalen NRT, som under tiden var den enda som sände ut verkliga video om vad som pågick här i staden. Detta var en tid då inte ens oppositionskanalerna hade valt att ställa sig bakom demonstranterna och enda opartiska median var NRT.”⁵⁸

Respondenterna är enade om att det är det politiska inställningen som avgör valet av vilket tv-kanal som människorna har trovärdighet . Samtliga poängterar även att respektive tv-kanaler inklusive

⁵⁷ Intervju, 32 årig demonstrant som är sjukvårdspersonal, 2011-03-15

⁵⁸ Intervju, 19-årig demonstrant som studerar på University of Suleimanya 2011-03-15

arabiska satellitkanalerna ändvänder för att få en annan infallsvinkel av händelserna. Däremot ligger fokus i första hand på den tv-kanal som ligger närmast ens egen politiska inställning. Samtidigt är respondenterna enade att varje tv-kanal har som strategi att återge nyheter utefter eget politiska intresse.

4.1.5 Mediernas ansvar att förmedla verkligheten

En aktiv journalist i den sociala rörelsen i norra Irak som har intervjuats⁵⁹, betonar mediernas viktiga roll i samhället. Han anser att journalisternas uppdrag inte enbart är att förmedla nyheter till befolkningen utan att det främst är att förmedla kunskap. De skall övervaka stater och organisationer, om systemet spårar ur någonstans är det bland annat journalisters uppgift i samhället att hitta, uppmärksamma, uppmana och leda till lösning. Men för att detta skall få genomslag måste alla kuggar i hjulet fungera. Staten måste var förbered på att utveckla systemet då lettrådar om brister i systemet kommer fram. I den värld vi lever här i Mellanöstern är detta en fjärran dröm. Han berättar vidare om en kollega som mördades maj 2010 i journalisternas kamp att förmedla sanning i Mellanöstern och norra Irak:

”Min kära kollega Zardasht Osman, nyexaminerat från Salahadin University i Erbil, kidnappades och mördades brutalt. Anledningen var ett antal sarkastiska brev som han publicerade öppet i media om fantasier han hade om vad som skulle hända om han skulle fria till Maasud Barzani's dotter. För dessa uttalanden mördades han brutalt. Men regeringen kom med förklaringen att han medverkade i Alqaida och mördades av dem vid en konflikt. Därför har vi en lång väg kvar till demokratisering på alla nivåer i Mellanöstern.”

Journalisten förklarar vidare att under de senaste månaderna har journalisternas vardag varit omöjlig svår i norra Irak. Första fristående tv-kanalen, NRT, som inte ägdes av någon politiskt parti brändes ner efter händelserna som skedde i Suleimanya den 17:e februari 2011. Flera andra radio- och tv-kanaler och tidningar attackerades och flera journalister har hotats till döden under denna period. Han menar att det är framförallt staten som genom hot och propaganda försöker styra media. Men detta blir en svår kamp för dem, menar han, med tanke på den globaliserade världen som vi lever i idag. Nya kommunikationskanaler som innebär ett nytt informationssamhälle, kommer att utmana makthavarna i Arabvärlden och här i norra Irak. 2011 har varit en början, men än är det bara början av kampen om informationssamhället.

⁵⁹ Intervju, aktiv journalist i den sociala rörelsen i norra Irak, 2011-05-06 Kontakt via e-mail samt Facebook

4.2.6 Sociala medier som verktyg i social mobilisering

Samtliga respondenter är överens om sociala mediers användande i samband med upproren är mer utbrett bland den yngre generationen. Enligt respondenterna beror detta på att äldre kan ha mer begränsade resurser, tid samt mindre erfarenhet av dagens utvecklade teknologi. Genom sociala medier har personliga videor som har filmats med mobilkamera, publicerats av ungdomar som deltagit i demonstrationerna. Bilder som lokala tv-kanaler, enligt de respondenter som sympatiserar med demonstrationen, har haft för avsikt att dölja verkligheten. Respondenterna är enade om att varje person som deltar i en social rörelse idag kan sprida budskap till hela världen genom sociala medier. Det är genom sociala medier som alla uppdateras om händelser som regimer vill dölja, vare sig det är på lokal eller global nivå kommer incidenter att avslöjas. Därav den storslagna effekten som avslöjanden har idag. En respondent, som är lärare och tvåbarns mamma, berättar att hon varken har tid eller möjlighet att använda internet dagligen och delta i sociala medier, men att sociala mediers påverkan har varit påtagligt den senaste tiden:

”Sociala medier har haft stor påverkan. De lokala medierna har inte visat oss skottlossningarna och demonstrationerna, men vi har alla sett det genom video som tagits med mobilkamera och publicerats på Youtube. Detta ligger i grunden för vreden vi nu har för makthavarna. Att trots att deras män har framför media dödat barn och ungdomar är de tysta och kallar oss för bråkmakare.”

Hon menar att den nya smartmobilens teknologi har varit en av de större orsakerna till utvecklingen av mobiliseringen av de sociala rörelserna i Arabvärlden.

Det var genom Facebook och Youtube, som, Asmaa Mahfouz, publicerade en video den 18:e januari som kom att bli starten på revolutionen i Egypten. I videon påpekar hon vikten av att göra sin röst hörd, om att man är missnöjd mot bland annat korruptionen som pågår i landet samt uppmanar alla att ta tillbaka sin brutna heder som är missbrukat av regimen. Hon tillkallar alla att befinna sig på Tahrir-torget i Kairo eller annan uppsamlingsplats på vredens dag den 25 januari 2011.

Videon fick enormt genomslag, då tusentals egyptier samlades på Tahrir-torget, vilket drev den egyptiska regimen till att blockera Facebook och avstänga internet i några dagar. Mahfouzs uppmaning blev startpunkten för den egyptiska revolutionen.⁶⁰

⁶⁰ <http://www.youtube.com/watch?v=SgjIgMdsEuk> 2011-01-30

Vid sidan av Mahfouz fanns hennes landsman Wael Ghonim som startade en Facebookgrupp, om brutaliteten av den egyptiska polisen⁶¹. Han var främst uppretad av Khaled Saids⁶² dödande, en internetaktivist som mördades hänsynslöst, då han försökte avslöja poliskorruptionen i Egypten. Inom en månad hade denna Facebooksida fått en miljon supportrar och anonyma sände dokument och video i kampen att stödja motståndet till den egyptiska regimen. Ghonim tillsammans med andra organiserade det kollektiva samlingen genom att ange tider och plats för möten samt utbyte av information. På så sätt mobiliserades de sociala rörelserna genom Facebook och sociala medier. Av samma skäl fängslades Ghonim i två veckor under demonstrationerna och internet blockerades av den egyptiska regimen. Det är alltså genom sociala medier som koordinationen av det kollektiva samlandet har skett i Egypten. Dessutom har den sociala rörelsens samlande vid en vald plats även möjliggjort kollektivets samlande. Även om kommunikationskanalerna blev begränsad och avstängt visste kollektivet att mötesplatsen var Tahrir-torget. Därifrån kunde alla samlas för att eventuellt sprida, och dela information samt att eventuellt diskutera strategi. På samma sätt fungerade Saray-torget i Suleimanya och de övriga städerna i norra Irak.

Enligt Dr. Haval har de nya kommunikationsteknologiska framgångarna medfört att människor allt snabbare och enklare kan samverka vilket leder till sympatisering, samkänsla och tillhörighet. Dessutom sker detta på individens villkor samt utan censor. Alla kan säga vad man vill utan konsekvenser. Inom ett diktatorsamhälle får individerna inte tillfälle att uttrycka sig men på webben är man fri att och det tillfället att uttrycka sig oavsett vad åsikten är. Han påpekar vidare att han själv använder webben varje dag för att uttrycka sina känslor och får feedback från alla världens hörn. Vidare anser Dr. Haval i citatet nedan att han inte är ensam om utnyttjandet av de fördelar som ny kommunikationsteknologi kan innebära.⁶³

”Det finns tusentals som jag här i norra Irak som sänder ut information, bilder och dokument om vad som pågår här, därför kommer allt som sker här inte att döljas för omvärlden. För i tiden var vi beroende av makthavarnas media genom tv, radio och tidningar. Det som skedde i landet publicerades

⁶¹Facebookgrupp: We are all Khaled Said,

http://www.facebook.com/search.php?q&init=quick&tas=0.07981986814570357&search_first_focus=1307323699111#!/elshaheed.co.uk 2011-02-05

⁶² Facebookgrupp: Khaled Mohamed Said,

<http://www.facebook.com/mobileprotection#!/pages/khaled-mohamed-said/125205124186046> 2011-02-01

⁶³ Intervju Dr. Haval, 2011-03-23

av endast den vinkeln och blev propaganda som manipulerade människorna istället för att göra dem medvetna om vad som verkligen har hänt. Men idag har makthavarna begränsad makt över vad som filmas med mobilkameror som publiceras på nätet sedan. Varje individ är som sagt ett vittne med bevis. Ju mer försök makthavarnas media gör för att manipulera sanningen desto längre bort de kommer befolkningen. ”⁶⁴

4.2.7 Vad är orsaken att upproren i Arabvärlden sker något just nu?

En demonstrant beskriver anledningen till att revolten sker just idag trots att frustration mot makthavarna i Arabvärlden har funnits i länge genom följande citat:

”Kedjereaktion samt hopp om att det lyckades någonstans kommer det att lyckas här också. Vi har sett hur misslyckad Irakkriget har varit då annan stat varit inblandat i störtandet av en diktatur. Nu ser vi ljusare på att ungdomar gör revolt och ändrar systemet i grunden och får äntligen en naturlig utveckling i arabvärlden och hela Mellanöstern utan västvärldens inblandning.”⁶⁵

Det är den nya medieutvecklingen som har varit grundpelaren till revolutionen i Arabvärlden enligt Dr. Haval. Han anser att medieutvecklingen har varit tvådimensionellt⁶⁶:

För det första har satellitkanalerna möjliggjort människors medvetande om sin omgivning. Numera kan människor se hur levnadsförhållandena är runtomkring en och börjar göra jämförelser. Medierna sänder bilder om andra länders sociala förhållanden vilket leder till att varje individ börjar jämföra och ifrågasätter sitt liv och samhället. Här skapas frågan: varför kan jag inte leva som andra demokratiska länder, vilka hinder finns, vad kan jag göra för att förändra systemet. Fröet för ifrågasättandet har sått i flera år, men även introduktionen av webben har gödsalt skörden.

För det andra har webben skapat det som kallas för *Spindelkommunikation*, vilket innebär att när du sänder ut ett meddelande är du samtidigt både sändare och mottagare i samma stund, till skillnad från traditionell media där en liten grupp är sändare och majoriteten av folket är mottagare. Genom traditionella medier är det både tidskrävande och komplicerat att svara sändaren även om man reagerar på något. Dessutom kommer meddelande att passera flera filter innan den kan publiceras.

⁶⁴ Intervju Dr. Haval, 2011-03-23

⁶⁵ Intervju, 19-årig demonstrant som studerar på University of Suleimanya, 2011-03-15

⁶⁶ Intervju Dr. Haval, 2011-03-23

Men med internet och de sociala medierna är man en tangenttryckning ifrån att sända ut sitt budskap. Det tar en sekund för ens meddelande att publiceras till miljoner andra individer på all världens hörn. *Spindelkommunikation* har fått hela världen att knytas an via internet precis som ett spindelnät. Denna teknikutveckling har resulterat i informationssamhälle. Den nya globaliserade världen styrs varken av kapital, vapen eller militär utan det är kunskap som är det nya informationssamhällets styrmedel.

Han förklarar vidare att Mellanöstern är direkt påverkad av det stöd av demokrati och yttrandefriheten som idag finns i världen. Wikileaks har haft avgörande roll i detta. Webben och medierna har skapat information hos varje enkel individ, vilket skapar kunskap och denna kunskap leder till att individen kan bilda ett koncept om sin omgivning. Rätten att veta, har skrivits i alla demokratiska lagar från i den amerikanska konstitutionen som författades på 1700-talet, till FN-stadgar om mänskliga rättigheter. Men Wikileaks är den som har levererat information till varje individ, rätten att veta har praktiserats i verkligheten med hjälp av Julian Assanc'. Hela världen blir tvingad att ta ansvar som aldrig förr. Ett nytt skede är igång. Den arabiska revolutionen skapades då Wikileaks släppte information om de arabiska regimerna. Detta blev ett bombnedslag som skakade om det arabiska samhället. Bland avslöjanden var:

1. Saudiarabien: I Mecka kvarterna dricker de saudiska shejkerna alkohol
2. I Tunisien och Egypten avslöjades att ledarna har stulit miljontals dollar från det urfattiga folket i landet
3. I Egypten har en offentliganställd som jobbat i 20 år, 30 dollar i månaden men presidenten Mubarak har under sina år som president kunnat spara 70 miljarder dollar.

Detta var en uppmaning från informationsparadigmen till arabländernas befolkning att nu har ni kunskap om vilka ledare som har makten i era länder. Nu blev det intressanta hur arabländernas befolkning skulle hantera den kunskapen.⁶⁷

⁶⁷ Intervju Dr. Haval, 2011-03-23

5. Analys

Syftet med undersökningen har varit att genom respondenters svar och reflektioner kring den sociala rörelsen i Suleimanya, samt observation på plats och dessutom iakttagelse av olika kommunikationskanalers skildringar av de sociala rörelserna som pågår i Arabvärlden, belysa hur modern kommunikations- och informationsteknologi används i kollektiv handling inom ramen av sociala rörelser.

Detta kapitel är uppdelad under följande rubriker; Gemensam frustration skapar kollektiv handling, Organisering av kollektiv handling som social rörelse och Nya kommunikationskanaler som verktyg i sociala rörelser. Analysen är baserat på de svar som respondenterna har gett tillsammans med granskningen av de olika kommunikationskanalernas uttalande om upproren i Arabvärlden och staden Suleimanya samt iakttagelse vid observationen, allt utifrån den teoretiska referensramen i uppsatsen i syfte att besvara frågeställningarna i studien: ”*Vilka nya former av kollektiv handling har växt fram tillsammans med ny teknologi och hur kan dessa former karaktäriseras? Hur har nya kommunikationskanaler använts som verktyg i upproren i Arabvärlden? Och Har tillgången till nya kommunikationskanaler kunnat organisera upproren eller har havet av information försvårat individens ställningstagande?*”. Nedan följer mina egna tolkningar utifrån den teoretiska referensramen som presenteras i uppsatsen, om orsaken till att kollektiv handling skapas och hur sociala rörelser, med utgångspunkt från upproren i Arabvärlden och med Suleimanya i spetsen, organiseras samt hur de nya kommunikationskanalerna har använts som verktyg i upproren.

5.1 Gemensam frustration skapar kollektiv handling

Den första skolan i forskningen av sociala rörelser är den kollektiva behaviorismen vars teorier syftade på att individen beter sig annorlunda i grupperingssammanhang. Det ligger mycket i uttrycket: *tillsammans är vi starkare*, då kollektivets effekt är påtagligt samt omöjligt att förneka, vilket kan hota rådande sociala förhållanden⁶⁸. Dr. Haval poängterar att orsaken till upproren i arabvärlden är många samt att de har frustrerat individen länge. Men han anser att då individen kände att dess värdighet var bruten och kände sig värdelös, hade individen inte mycket att förlora. I den stunden blev beslutet avgörande att offra sitt liv i kampen att förändra de rådande strukturerna samt att vinna tillbaka sin värdighet. Han menar att då Mohamed Bouazizi tände eld på sig själv och folk lyckades efter protester dra sönder bilder på presidenten Zine el-Abdine Ben Ali, var detta tecken på att individen nu har fått

⁶⁸ Wettergren & Jamison (2006) s.12, se även s.14-15 i denna uppsats

tillbaka sin värdighet.⁶⁹

Folkmassan, som hade i decennier frustrerats av diktaturregims maktutövande, lyckade bryta mot landets regler och motstå de rådande strukturerna, fick bekräftelse av energin som varje individ utstrålade. Gemenskapen gav den sociala rörelsen i arabländerna starkare handlingskraft samt historiska möjligheter att förändra decennier av diktaturregim. Gemenskapen skapade i sin tur en kedjereaktion som spred protesterna vidare i hela arabvärlden. Som en demonstrant beskriver är en av anledningarna till att protesterna har spridits från land till land under de senaste månaderna att individen har äntligen bevittnat att gemenskapen av en kollektiv samling har möjligheten att lyckas förändra av rådande strukturerna.

Folkmassans gemensamma handling genom upproren i arabvärlden har som tidigare påpekats, åtskilliga orsaker. Vid deltagandet i demonstrationen då intervjuer genomfördes med demonstranter, kom det fram att de som befinner sig på Saray-torget i Suleimanya, deltar i denna sociala rörelse av olika skäl. Enligt resursmobiliseringsteorin finns det alltid skäl i samhället för att en social rörelse, vars avsikt är förändring av den rådande samhällsstrukturen, skall uppkomma⁷⁰. De sociala rörelserna har med storm tagit över gatorna i Arabvärlden, ändock har tillvägagångssättet varit av olika slag i de olika länderna. Som framgår av Hebert Kitschelts studie om sociala rörelser, är det varje lands politiska möjlighetsstruktur som bestämmer hur en social rörelse utvecklas i landet. I ett land med öppet politisk möjlighetsstruktur har sociala rörelser utvecklas till politiska partier. Men om landet har begränsad politisk möjlighetsstruktur kan sociala rörelser intensifieras samt att öka dess engagemang⁷¹. Som framgår av intervjuerna har demonstrationen i Suleimanya blomstrat efter den 17:e februari, då befolkningen fruktade att statens svar på fredliga demonstrationer är genom skottlossning och avrättning av en minderårig. Kitschelt poängterar att statens motreaktion på sociala rörelsernas aktioner, vilket kan vara i form av demonstrationer, är avgörande för utvecklingen av den sociala rörelsen. Detta bekräftas i att demonstrationerna i Suleimanya accelerera samt spred sig till andra städer i norra Irak.

5.2 Organisering av kollektiv handling som social rörelse

Som framgår av empirin: studien om upproren i Arabvärlden är den sociala rörelsen i arabländerna inte planerad i detalj enligt resursmobiliseringen inom ramen för en social rörelse som organisation. Den

⁶⁹ Intervju Dr. Haval, 2011-03-23, se även s.33 i denna uppsats

⁷⁰ Wettergren & Jamison (2006) s. 15, se även s.18 i denna uppsats

⁷¹ Wettergren & Jamison (2006) s. 17, se även s.18 i denna uppsats

sociala rörelsen i arabvärlden blomstrade av spontanitet och decennier av frustration mot makteliten i varje enskild land. Men när demonstrationerna pågick lyckades de sociala rörelserna organisera sig genom folkmassans sammanhållning och lojalitet. Det blev enklast för rörelserna att organisera sig genom att använda en knypunkt där alla sympatisörer samlades vilket var en enkel och impulsiv metod som förstärkte gemenskapen och samhörigheten. Som kedjereaktion på demonstrationsvågen i Tunisien började andra länder i Arabvärlden arrangera samling av folkmassa i syfte att avsätta de rådande regimerna. I likhet med Tunisien och Egypten arrangerades demonstrationer på centrala torg, som Tahrir-torget i Kairo samt Saray-torget i Suleimanya, över hela arabvärlden. Detta innebär att en av de bärande strategierna i organiseringen av de sociala rörelserna i arabvärlden har varit platsen som knypunkt för samling och samhörighet.

Dessutom läggs vikt på Face-to-face propaganda som effektiv medel för medlemsrekrytering för sociala rörelser enligt Snow et al. (1980). Detta bekräftas av torg- möten som har ägt rum i hela arabvärlden som en väsentlig del av den sociala rörelsen. En av respondenterna, som är tvåbarnsmamma påpekar att Saray-torget i Suleimanya har underlättat för henne att delta i demonstrationerna då hon vet att det pågår demonstration på torget varje dag mellan 14-18 på eftermiddagen. Av den empiriska studien i denna uppsats framgår att bland grundpelarna av upproren i arabvärlden har varit just torgarna och därför har även Face-to-face propaganda kunnat underlätta rekryteringen av fler medlemmar.

Hur en social rörelse organiseras kan vara avgörande för rörelsens öde. Sociala rörelser framgång återfinns enligt McCarthy & Zald (1977) i dess utnyttjande av de resurser som de rådande strukturerarna omger rörelsen. Hur en rörelse utnyttjar material som t.ex. pengar och vapen, är av vikt att studera. Material som har varit väsentlig i denna sociala rörelse, är framförallt spridningen av information om rådande situationerna i länderna, till omvärlden samt att demonstranter har genom internet spridit olika dokument som styrkar regimens korruption. Det är viktigt att de sociala rörelserna använder sig av ett verktyg som makthavarna inte begriper sig på. Som Dr. Haval belyser är det moderna informationssamhällets verktyg kunskap, motsvarighet till makthavares tidigare verktyg; vapen och pengar. Därför har en central del av den sociala rörelsen i arabvärlden varit att sprida information till omvärlden, samt samla och vidarebefordra dokument om regimens misskötsamhet till medlemmar i rörelsen, och omvärlden⁷².

⁷² Intervju Dr. Haval, 2011-03-23, se även s.39 i denna uppsats

Organisering är en annan väsentlig del av sociala rörelers framgångsfaktor som förespråkas av McCarthy & Zald (1977) där vikten läggs på vilka sociala nätverk som används. Sociala rörelers rekrytering av medlemmar har enligt Snow, Zurcher & Ekland-Olson (1980) stark koppling till rörelsens utnyttjande av sociala nätverk. Om den sociala rörelsen har aktiv social sammanlänkning kan denna rörelse nå framgång samt skaffa sig fler medlemmar. Dagens sociala rörelser blir allt mer nätverksbaserade och mindre hierarkiskt då Internet är ett alternativt kommunikationsmedel. Internet har möjliggjort att delta i sociala rörelser utan att vara på en viss plats, geografisk. Intressant är dessutom att internetanvändandet är relativt till lägre kostnader, mätt till vilka kostnader det annars skulle uppkomma genom fysisk resande eller genom telefonsamtal.

Det var genom Mahfouzs video som publicerades på Facebook som hon kunde samla miljontals egyptier på Tahrir-torget och rekrytera nya medlemmar i den sociala rörelsen. Ghonim i Egypten kunde i sin tur organisera folkmassan genom sin Facebooksida samt att skapa ett decentraliserat nätverk där alla kunde dela med sig information och dokumentation, ge direktiv och uppmaning, som sedan resulterade i kollektiv handling. Den 17:e februari 2011 publicerade ungdomar video på Facebook och Youtube som de hade tagit med sina smartphones om hur poliser och vakter öppnar eld mot civila demonstranter där 70 personer skadas och en 14-årig demonstrant skjuts till döds. Det var detta händelse som blev den tändande ginstan och blossade upp känslor som resulterade i att massdemonstrationer påbörjades runt om i landet. Denna händelse rekryterade tiotusentals medlemmar i den sociala rörelsen i norra Irak.

Demonstranterna i Suleimanya tog senare hjälp av mobiltelefonen igen för att kordinera sig i upplopp med poliser och vakter. Som framgår av intervjuerna och genom att följa Ghonims och Mahfouzs Facebooksida har de sociala rörelserna i arabvärlden en decentraliserad karaktär. Detta bekräftas även i organiseringen av de sociala rörelserna i Suleimanya, som koordinerade och planerade strategier för bemötande av poliser och vakter genom mobiltelefonen, utan central ledarskap.

5.3 Nya kommunikationskanaler som verktyg i sociala rörelser

5.3.1 Traditionella medier

De intervjuade är enade om att det nästan har varit kusligt att följa nyheterna genom olika tv-kanaler. Mångfaldigheten samt lättillgängligheten av olika tv-kanaler med åtskilda åsikter har ibland förvirrat individen men samtidigt möjliggjort en bredare förståelse. När ena tv-kanalen försöker propagera en händelse har individen idag möjlighet att förstå propagandan samt avsikten med det, därför har det

blivit komplicerad för olika tv-kanaler att propagera. Individen har numera fler kommunikationskanaler att undersöka sanningen bakom propagandan. Tv-kanalens trovärdighet har blivit ifrågasättande, för varje nyhet om en händelse söker man sig till flera olika tv-kanaler. Detta motsägs av Falkheimer & Heide (2003) som anser att medialiseringen har medfört ökad makt åt media och journalister samt att traditionella mediers historiska närvaro i samhället har skapat en förtroende hos människor. Fallstudien om upproren i arabvärlden påpekar att individen idag är medvetna om manipulationen i de traditionella medierna vilket till motsats av Falkheimer & Heide (2003) teori innebär att de traditionella mediernas trovärdighet har minskat.

Men Dr. Haval⁷³ och Thörn (2004) är överens om att det sker en globalisering av tv-mediet som skapar nya förutsättningar för individer att samla och sprida information som aldrig förr. Satellitteknologins etablering poängteras som viktig led av utvecklingen av informationssamhället som vi idag lever i. Demonstrationerna som intervjuades i Suleimanya belyser det faktum att det var först genom satellitkanalen Al-Jazeera som man fick reda på utvecklingen i demonstrationerna i Suleimanya den 17:e februari 2011. De lokala medierna blundade för händelsen då det inte gynnade samtliga politiker i norra Irak som styr media med järnhand. Det är samma scenario när man följer händelserna i de övriga arabvärlden, att den statliga median väljer att blunda för verkligheten och förvränga händelserna i syfte att manipulera och kontrollera befolkningen.

5.3.1 Sociala medier

Traditionella medier har de senaste decennierna skapat kontakt mellan människor men de sociala medierna har fört människorna ännu närmare. Den globala kommunikationen har genom internet accelererats, då man får ständigt kontakt och respons. Med det sagt kan hävdas att internet har inneburit revolution för det globala samarbetet mellan sociala rörelseorganisationer och att det med tiden kommer att få oanade konsekvenser. En av dessa konsekvenser har vi beskådat under detta år då vi ständigt genom olika kommunikationskanaler uppmärksammas om vad som pågår på gatorna i arabvärlden. Genomförandet samt spridningen av händelseutvecklingen har varit stark kopplat till den nya utvecklade kommunikationsteknologin samt globaliseringens dimensioner.

De sociala medierna erbjuder sociala rörelser nya sätt att synas och görs det på rätt sätt har rörelserna mycket att vinna på. Om sociala rörelser använder social medier på ett bra sätt kan det resultera i goda relationer med omvärlden, mer publicitet i både nya och traditionella medier, större nätverk och i

⁷³ Intervju Dr. Haval, 2011-03-23, se även s.39-40 i denna uppsats

slutändan ökade inspirerande krafter. Detta bekräftas enligt resursmobiliseringsteorin⁷⁴ som går ut på att den rörelse som utnyttjar tillgängliga resurser på bästa sätt kommer att få genomslag för sitt budskap. Enligt fallstudiet i denna uppsats har demonstranterna lyckats att sprida protester, som bl.a. Ghonim och Mahfouz, tack vare olika kommunikationsnätverk som har spelat avgörande roll i att organisera och koordinera protesterna. Efter genomförandet av intervjuerna och observationen samt i konversationen med andra har en verklighet belysts att det är vanligare bland ungdomar att använda sig av sociala medier. Däremot har deras användande av sociala medier påverkan på alla individerna i samhället samt omvärlden. Genom mobiltelefon har flera ungdomar kunnat filma våldsamheter som sker i sammandrabbningar mellan poliser och demonstranter, och sedan har internet använts för spridning av nyheter, visa video samt att ha oavbruten informationsflöde mellan demonstranterna och omvärlden.

5.4 Sammanfattning av analys samt diskussion

För att besvara på uppsatsens frågeställningar har förutsättningar skapats i studien för hur distribuerad kollektiv handling kan förstås, och hur rörelseteorier kan underlätta förståelsen för hur komplext kollektivt handlande uppstår i decentraliserade, självorganiserande system. De sociala rörelseteorierna har kunnat fånga komplexiteten i de sociala rörelsernas natur samt har möjliggjort att förstå sociala rörelser ur olika perspektiv. Framförallt har Resursmobiliseringsteorin genom dess fokus på sociala rörelser strategiska planering, organisering och dess utnyttjande av aktuella resurser möjliggjort analysen av protesternas användande av bl.a. sociala medier som främsta resursen för mobilisering och spridning av information. Identitetsparadigmets centrala fokus på kollektiva och specifika massprocesser, har öppnat upp ögonen för större förståelse för dagens rörelser distribuerade kollektiva handlingar.

Sociala rörelser föddes av de rådande strukturerna i samhället, därav dess varierande beroende på tid och rum. Den största resursen sociala rörelser kan åstadkomma är kollektivitet, vilket enkelt innebär att rekryterar så många individer som möjlig och detta genom att rekrytera lojala ”medlemmar”. Den högsta nivån av kollektiv beteende föds av social misär i form av våldsamheter, fattigdom samt omöjlighet till åsiktsfriheten. Hur vi än diskuterar sociala rörelser framgång av olika aspekter samt på olika nivåer, skall vi ha dessa tre faktorer till en styrka i kollektiv beteende i baktanken. Men för att en social rörelse skall nå framgång bör den kunna utnyttja de resurserna som är tillgängligt i det rådanden strukturerna, på bästa möjliga sätt.

⁷⁴ McCarthy & Zald (1977)

Den värld vi lever idag är, vare sig det är på positivt eller negativt sätt, globaliserad på alla nivåer. En av faktorerna som har varit bidragande till stor del är de nya kommunikationskanalerna. En social rörelse idag når framgång om användandet av de fördelar som den nya teknikutvecklingen erbjuder, inte minst genom de nya kommunikationskanalerna, genomsyrar dess strategiska planer.

Det råder ingen tvekan om att det har pågått social misär, våldsamheter, fattigdom och omöjligheten till åsiktsfrihet i Arabvärlden. Revolutionen i Arabvärlden som pågår än idag och har resulterat i två presidenters avgång, är resultat av att de rådande omständigheterna i länderna. Det är de dystra förhållanden, diktaturregimers missbrukande av makt inom de senaste 20-30 åren som är den främsta orsaken till upproren. Det är av samma orsak som denna enorma, viljestarka folkmassan som på alla sätt är beredda att göra vad som helst för att motstå de rådande strukturerna. Det är denna frustrerade individ som tar till alla medel för att bekämpa och avsätta regimerna. Ur frustration samt av de rådande strukturerna som omger dessa individer, struktur som diktaturregim men också en globaliserad värld som är informationssamhälle, där kunskap är det främsta verktygen i samhället, har en civil social rörelse eldat upp hela arabvärlden. Då de sociala rörelserna är en produkt av de rådande strukturerna har de tagit alla tillgängliga resurser som verktyg i sin kamp. Därför genomlyser denna rörelse globaliseringens dimensioner. Det är genom olika satellitkanaler som befolkningen har uppmärksamats om vad som pågår i omvärlden samt kunnat jämföra sig själva. Det är genom internet och den nya teknologin som individen har skaffat sig information om det samhälle de lever i men också att det kan finnas andra verkligheter. Regimers strategi att manipulera befolkningen har försvårats av det nya informationssamhället. Samhörigheten har genom kommunikationskanalerna intensifierats. En individ i en by i Egypten får bekräftat att det finns fler som är missnöjda med staten, då han får syn på en annan missnöjd genom media. Det är genom de nya sociala medierna som frustrerade individer i arabländerna har kunnat samla sina ageranden på *befrielseorgana* runtom i Arabvärlden

6. Slutsats

Syftet med uppsatsen har varit att utifrån frågeställningarna: ”Vilka nya former av kollektiv handling har växt fram tillsammans med ny teknologi och hur kan dessa former karaktäriseras? Hur har nya kommunikationskanaler använts som verktyg i upproren i Arabvärlden? Och Har tillgången till nya kommunikationskanaler kunnat organisera upproren eller har havet av information försvårat individens ställningstagande?” undersöka hur modern kommunikations- och informationsteknologi används i kollektiv handling inom ramen av sociala rörelser.

6.1 Slutsatser

Som framgår i introduktionskapitlet är det svårt att dra slutsatser om de nya kommunikationskanalernas roll i upproren i Arabvärlden då upproren än idag är pågående samt att sociala mediers utveckling ännu är i startfasen.

Detta arbete har varit väldigt intressant och spännande att utforska och slutligen kan jag konstatera att de nya kommunikationskanalerna har satt sin prägel på de sociala rörelserna i Arabvärlden och Suleimanya.

Sociala rörelser har tillsammans med ny teknologi utvecklats och är mer nätverksbaserat idag. Nya former av kollektiv handling har växt fram som har blivit nytt fenomen inom ramen för mobilisering av sociala rörelser. Nu kan vem som helst, när som helst och var som helst till låga kostnader samt utan filtrering publicera och sprida ett budskap på sekunder. Detta budskap får enorma genomslag eftersom mottagarna av budskapet är oeräknligt många. Nya plattformar ur de sociala medierna har underlättat kollektiv handling genom olika Facebooksidor, Twitter, bloggar samt spridning av video genom Youtube. De nya kommunikationskanalerna i form av sociala medier, har använts för spridning av information och nyheter, dokumentation, organisering samt för medlemsrekrytering i de sociala rörelserna i Arabvärlden och Suleimanya. För koordinering samt ständig förbindelse inom grupperna har mobiltelefonen spelat avgörande roll. Dessutom har mobiltelefon medfört att varje individ kan skapa bevismaterial som kan användas för ökad sympati för rörelsen. Med det sagt har den moderna kommunikationsteknologin möjliggjort gränslös tillgänglighet och förbindelse mellan individer i hela världen, som tycks vara olik tidigare kollektiv handling. De nya sociala rörelserna har tendensen att vara mindre hierarkiska och tillplattade organiserad, de är idag med självorganiserande samt att de endast gör helhet som globalt mönster, vilket kan illustreras med de sociala rörelserna i Arabvärlden och Suleimanya.

6.2 Förslag till vidare forskning

Att studera en social rörelse växa ur folkmassan och förändra de rådande strukturerna som omger oss har varit lärorik och spännande. Då ämnet är komplext hade det varit intressant att göra en liknande undersökning med djupare och längre observerande studier för att tydligare se de nya kommunikationskanalernas prägel på de sociala rörelserna i Arabvärlden. Det kan berika vidare forskning i ämnet om studier hade ägt rum i varje enskild land i Arabvärlden för att skapa djup analys om det nya informationssamhällets konsekvenser på sociala rörelser.

Som tidigare har berörts i uppsatsen är kopplingen mellan sociala rörelser och de olika kommunikationskanalerna ett tomt forskarområde. Därför kan ytterligare studier i ämnet skapa större förståelse samt ge verktyg framtida sociala rörelser.

7. Litteraturförteckning

Castells, Manuel (1999), *Informationsåldern: ekonomi, samhälle och kultur. Bd 1, Nätverkssamhällets framväxt*, band 1. Göteborg: Daidalos

Castells, Manuel (1999), *Identitetens makt: Informationsåldern*, band 2. Göteborg: Daidalos

Crossley, Nick. (2002) *Making sense of social movements*. Milton Keynes: Open University Press

Della Porta, Donatella. & Diani, Mario. (2005) *Social Movements: An Introduction*. Oxford: John Wiley And Sons Ltd:

Denscombe, Martyn (2000) *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Sverige: Studentlitteratur AB

Eyerman, Ron. & Jamison, Andrew. (2009) *Sociala rörelser i en ny tid*. Lund: Studentlitteratur

Falkheimer, Jesper & Heide, Mats (2003). *Reflexiv kommunikation*. Malmö: Liber AB

Hvitfelt, Håkan & Nygren, Gunnar (2005). *Medievärlden 2020*. Stockholm: Studentlitteratur

Kvale, Steinar (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

McCarthy, John D. och Zald, Mayer N. (1977) *Resource Mobilization and Social Movements: A Partial Theory* [Electronic version]. *American Journal of Sociology*, 6.

Melucci, Alberto. (1985) "The Symbolic Challenge of Contemporary Movements" [Electronic version]. *Social Research* 1985 52, 789-816

Nyberg, Rainer (2000). *Skriv vetenskapliga uppsatser och avhandlingar med stöd av IT och Internet*. Sverige: Studentlitteratur

Snow, David A., Zurcher, Louis A. & Ekland-Olson, Jr., Sheldon. (1980) *Social Networks and Social Movements: A Microstructural Approach to Differential Recruitment* [Electronic version]. *American Sociological Review*, Vol. 45, No. 5 (Oct., 1980), pp.787-801

Tilly, Charles (1988). *Social Movements, old and new*. *Research in Social Movements*

Thörn, Håkan. (2004) *Globaliseringens dimensioner: Nationalstat, världssamhälle, demokrati och sociala rörelser*. Stockholm: Bokförlaget Atlas

Wettergren, Åsa & Jamison, A (2006) *Social Rörelser- Politik och Kultur*. Sverige: Studentlitteratur

Internetkällor

http://www.svd.se/nyheter/utrikes/tre-manader-av-uppror-i-arabvarlden_6063135.svd 2011-03-12

<http://www.facebook.com/press/info.php?statistics>, 2011-03-12

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2119rank.html> 2011-03-12

http://www.svd.se/nyheter/utrikes/obama-hyllas-pa-facebook_1996991.svd 2011-03-12

<http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/social-r%C3%B6relse> 2011-05-19

<http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/lang/sociala-medier>, 2011-05-19

<http://www.nyheterna.se/tv?videoid=1507127&treeId=5050101> 2011-05-19

http://svt.se/2.22584/1.2366229/libyen_-_minut_for_minut 2011-05-19

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article12537568.ab> 2011-05-19

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article12537568.ab> 2011-05-19

<http://www.youtube.com/watch?v=SgjIgMdsEuk> 2011-01-30

Facebookgrupp: We are all Khaled Said,

http://www.facebook.com/search.php?q&init=quick&tas=0.07981986814570357&search_first_focus=130732369111#!/elshaheed.co.uk 2011-02-05

Facebookgrupp: Khaled Mohamed Said,

<http://www.facebook.com/mobileprotection#!/pages/khaled-mohamed-said/125205124186046> 2011-02-01

8. Bilaga

Intervjufrågor

Ålder

Yrke

Utbildning

Upproren i Arabvärlden

- Berätta kortfattat vad som pågår gatorna i norra Irak,(Suleimanya) jämför med övrig del av arabvärlden?
- Vad är enligt er orsaken till upproren(i er region och övrig del av Arabvärlden)?
- Vad är orsaken till upproren i Arabvärlden sker just nu?

Kommunikationsformer

- Vilken information får man om händelser? Berätta vilken info du har om Tunis..., hur får ni info, vilka kanaler?
- Vilket ansvar har medierna i att förmedla verkligheten? Hur stor påverkan har de sociala medierna haft?
- Hur används sociala medier?
- Vad är skillnaden mot andra medier?
- Hur har ni arbetat för att använda media/sociala medier som verktyg?
- Hur håller du kontakten med de andra i demonstrationen?
- Vilka kommunikationskanaler uttrycker du dig försiktigast i?
- Har ditt sätt att kommunicera i partiet förändrats över tid?
- Hur gick förändringen till?

Mobiliseringsprocesser

- När och hur fick du reda på att demonstration skall hållas i din stad?
- Hur och varför engagerade du dig i början?
- På vilket sätt är du engagerad nu?
- Vad är det som gör att du fortsätter engagera dig?
- Vad skulle kunna få dig att avsluta ditt engagemang?
- Vad är det som lockar människor att engagera sig just nu?
- Hur har engagemanget växlat över tid och varför?

Allmän

- Vilka av demonstrationen slagord skall det helst stå på ditt plakat i en demonstration idag, varför?
- Av vilket skäl demonstrerar du idag?
- Vad är ert nästa steg både kortsiktigt och i längre perspektiv?
- Vad hoppas ni att makthavarna ska göra i nästa steg?
- Vad tror ni kommer att hända de närmaste dagarna?
- Hur blir politiska situationen i Irak och övrig Arabvärlden, nästa år?